

3 JAAR REGERING SANTOKHI-BRUNSWIJK
25 MEI 2020-25 MEI 2023

OPWAARTS EN VOORWAARTS **SURINAME**

INHOUDSOPGAVE

OPWAARTS EN VOORWAARTS: SURINAME	1
VOORWOORD	4
WAAR STAAN WE NU?	5
NATIONAAL	6
Terugblik	6
Resultaten	8
Paramaribo	8
Wanica	9
Marowijne	10
Sipaliwini.....	11
Coronie	12
Saramacca.....	12
Brokopondo.....	13
Para.....	14
Commewijne.....	15
Nickerie	16
Projecten	17
Financieel Herstel	23
Overheidsontvangsten	23
Overheidsuitgaven.....	25
Financiering begrotingstekort	27
Economische groei	28
Inflatie.....	29
Klimaatbeheersing	30
Klimaatakkoord.....	31
COP27	31
Financiële middelen uit Klimaatfonds	32
Veiligheid	33
Orde, rust en veiligheid	33
Gezamenlijke operaties	33
Gesprekken met veiligheidsbonden	34
Monitoringsteam Veiligheid Ondernemers.....	34
Cyber security	35
Gemeenschappelijk masterplan	36
Nationaal Strategisch en Veiligheidsplan	37
Veiligheid Luchthavens	38
Sociaal Programma	39
Olie en Gas	39
Nationale Dialoog	40
Communicatie – de binding met het volk	40
Resultaten Staatsraad	42
REGIONAAL	43

INTERNATIONAAL.....	47
Indonesië	49
Nederland	49
Brazilië	51
India	53
Verenigde Staten	54
Cuba	55
Frans-Guyana.....	56
Filipijnen	56
Canada	56
Israël	57
Ghana	57
China	58
G20	59
Japan.....	59
Colombia.....	60
Europese Unie	60
Zuid-Korea	60
Guyana.....	60
Verenigde Naties	60

Voorwoord

Het vertrouwen dat er op 25 mei 2020 in ons is gesteld, komen wij na, niet metéén, en niet in één dag, maar geleidelijk aan. Wij zijn drie jaren geleden projectmatig gestart met het inventariseren en tegelijkertijd oplossen van diverse vraagstukken. Vorig jaar werd op 25 mei 2022 het boek ‘Samen verder bouwen aan welvaart en welzijn’ uitgebracht, 2 jaar regering-Santokhi-Brunswijk, waarin toen de resultaten van het uitgevoerde beleid waren opgenomen. Vandaag, drie jaren verder, zijn we nog steeds elke dag bezig om samen verder te bouwen aan welvaart en welzijn, we lossen samen diverse vraagstukken op en blijven in dialoog met elkaar. Wij gaan voor oplossingen op korte, middellange en lange termijn.

Wij gaan voor een Suriname met betere vooruitzichten voor elke burger, voor onze naasten en voor onze nazaten in de toekomst. Wij geloven in onze Srananmans om samen met ons, de vooruitgang die wij allen willen, te bewerkstelligen.

WAAR STAAN WE NU?

Drie jaren geleden, op 25 mei 2020, nam het volk van Suriname een duidelijk besluit; wij willen dat het anders moet. Als resultaat van de wil van de kiezers kwam er een drastische ombuiging en een nieuwe wind. Op 16 juli 2020 begon de daadwerkelijke strijd om de beloofde verandering te verwezenlijken. Dat ging gepaard met harde, moeilijke maatregelen die velen in de samenleving hebben gemaakt. In de afgelopen 34 maanden is er keihard gewerkt op verschillende fronten. Zowel op nationaal als internationaal vlak is er ommekeer gebracht. We zijn er nog niet. Maar het pad van herstel is nooit een comfortabele of een gladde asfaltweg. Het is een hobbelige weg met risico's, botsingen en uitdagingen. In de afgelopen maanden zijn er meerdere crisissen ons komen uitdagen. Steeds weer hebben wij gezamenlijk getoond, een veerkrachtig volk te zijn. Alhoewel lang niet alle problemen zijn opgelost, is er veel bereikt, en is het vooruitzicht voor ons volk verbeterd. De macro-economische parameters maken de ommekeer duidelijk. De reserves van het land zijn sterk opgebouwd en staan boven een miljard Amerikaanse dollars. De regering zet zich simultaan in om dit te vertalen op microniveau. Het beleid krijgt een socialere wending. Door de gezamenlijke inspanning van regering, volk, instituties, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld, is het fundament van duurzame ontwikkeling gelegd. De buitenlandse politiek is weer volledig op poten gezet. De relaties met bevriende naties, buurlanden, landen van herkomst van onze bevolking, zijn hersteld en teruggebracht naar een hartelijke, zakelijke samenwerking in wederzijds voordeel.

Na bijna drie jaren is het duidelijk dat de macro-economie zich aan het herstellen is en die begint vruchten af te werpen. En op het fundament van een gezonde macro-economie is een hersteld bestuurlijk apparaat gelegd. Er komt weer groei, in de grote sectoren van goud, olie, handel, landbouw en visserij, maar ook de vele kleine bedrijven in de toerisme- en de ICT-sector. Gezamenlijk gaan wij verder op dit pad. Op het pad van vernieuwing, verbetering en versterking van ons land.

Ons doel, het pad en de bestemming...

In dit boek wordt, het pad van vernieuwing, verbetering en versterking van ons Suriname, belicht.

NATIONAAL

Terugblik

Als we terugkijken naar het jaar 2020, werd voor deze regering bij overname al snel duidelijk dat wij geen voorstander zijn van schijnwelvaart en schijnontwikkeling. We weten uit de praktijk van ons land, maar ook die van andere landen wereldwijd, dat zo'n beleid niet lang standhoudt. Want uiteindelijk moeten de geleende financiën terugbetaald worden en dat traject van terugbetaling zal altijd pijn doen. In juni 2020 hebben we dat ervaren tijdens het proces van overname en we hebben de vorige regering direct geholpen namelijk met het uitbetalen van de salarissen. Eén van de grootste problemen had deze regering binnen twee maanden opgelost. De zekerheid van het uitbetalen van de salarissen, werd door deze regering gegarandeerd zonder te lenen en die zekerheid is er nog steeds. In 2020 werd ook duidelijk dat een financieel-economisch herstructureringstraject noodzakelijk was om een fundament voor groei en ontwikkeling te creëren. Dat fundament, van zuivere financieel-economische verhoudingen, is belangrijk om productie, investeringen en export te stimuleren. Dat zal onze verdien capaciteit doen toenemen, want uiteindelijk zullen we met eigen verdiensten en middelen onze welvaart en ons welzijn moeten financieren. Niet met onverantwoordelijke leningen en moordende hoge rentes!

Als we terugkijken naar het jaar 2021, dan zien we achter ons:

- Een jaar, waarin we moeilijke en soms pijnlijke maatregelen hebben moeten nemen.
- Een jaar, waarin we de urgentiefase van ons Regeerprogramma hebben uitgevoerd middels inkomstenverhogende maatregelen, uitgave verminderende maatregelen, maar vooral ook sociale maatregelen ten behoeve van de samenleving.
- Een jaar, waarin we ons hebben gericht, op het genezen van de ergste wonden in onze sociaal-maatschappelijke en financieel-economische orde.
- Een jaar, waarin we met steun van de samenleving ons Herstelplan hebben goedgekeurd en daarmee gezamenlijk hebben gekozen om het pad richting een beter Suriname te volgen.

2021 was geen gemakkelijk jaar. We hebben maatregelen moeten nemen, die weliswaar de ontwikkeling en gezondmaking van ons land bijzonder dienen, maar die misschien niet zozeer goed doen aan de populariteit van de Regering.

Maatregelen, die met name tegen de achtergrond van de heersende COVID-19-pandemie zwaar zijn gevallen bij grote delen van onze samenleving. Gelukkig heeft de samenleving ons niet het mandaat gegeven om populair te zijn, maar om keihard te werken om land en volk te redden en tot welvaart en duurzame ontwikkeling te brengen voor deze en de volgende generatie.

Maar het was wel een vruchtbaar jaar, omdat we door de maatregelen die wij genomen hebben het jaar 2022 zijn ingegaan met een begroting die gestoeld is op een gezonde balans, realistisch is, geïnspireerd is op toekomstperspectief en als doel heeft om ons land en het gehele volk van Suriname, in het bijzonder de sociaal-zwakkeren, in versneld tempo tot ontwikkeling te brengen.

Als we terugkijken naar het jaar 2022, zien we dat internationale ontwikkelingen bijdragen aan het verlies aan koopkracht. Klimaatverandering brengt onvoorziene druk op onze fiscale ruimte. In de post COVID-19-periode is het economisch herstel wereldwijd niet zo snel gegaan als werd verwacht en ingeschat. Onze extreme hoge schuldpositie heeft de rating van Suriname negatief beïnvloed en heeft ons genoodzaakt tot schuldherschikkingen met binnen- en buitenlandse commerciële en officiële crediteuren. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne heeft ook negatieve effecten gehad, zoals de hogere voedsel- en brandstofprijzen, langere aanvoer van geplaatste orders, importinflatie.

Als regering zijn wij ervan bewust, dat elk herstructureringsprogramma sociaal-maatschappelijke consequenties heeft. En koppelen we dat aan koopkrachtverlies door binnenlandse en buitenlandse uitdagingen, dan weten we dat een moment van bijsturing noodzakelijk is. Daarom hebben we inflatiecorrectie binnen de beschikbare financiële ruimte gegeven en zijn loonsverhogingen doorgevoerd, alsook de hoogte van de verschillende toelagen. We hebben de gesprekken met het IMF gestart, om een herdefiniëring van het herstructureringsprogramma te bespreken. Op beleids- en technisch niveau is er gewerkt aan de inbedding van parameters, die het programma dragelijker zullen maken en ruimte zullen bieden voor meer sociale investeringen.

We hebben bijgestuurd op drie zaken, namelijk:

- Leefbaarheidsverbetering: hier gaat het om het fysiek verbeteren van de leef- en woonomstandigheden in het hele land. De achterstanden in termen van onderhoud en noodzakelijke herinvesteringen zijn enorm, maar met de beperkte middelen doet de regering het optimale om verbetering in de situatie te brengen.
- Koopkracht vergroting: het verbeteren van de koopkracht per huishouden.
- Sociale hervorming: de ontwikkeling van een effectieve, eerlijke, transparante en gelijkwaardige methode om de minder draagkrachtigen in onze samenleving te ondersteunen. Gezinnen te ondersteunen in hun dagelijkse uitgaven en huishoudens.

De eerste helft van de Regeerperiode en de beloften

Wij hadden in de drie jaren, de eerste helft van ons regeertermijn, even makkelijk gelden kunnen lenen, geen herstructureringsprogramma kunnen uitvoeren, en ons internationaal profiel niet kunnen verbeteren, maar dat was niet de belofte van deze regering. Wij kunnen op basis van onze beloften, de bevolking niet opzadelen met een financiële of sociale schuld. We kennen onze verantwoordelijkheid, om op een verantwoorde wijze onze landgenoten, ook degenen die minder daadkrachtig zijn, te ondersteunen. *Het uiteindelijke doel blijft: de economie zodanig te hervormen, dat er een sterk fundament voor groei en ontwikkeling kan worden gerealiseerd.*

Resultaten

In de eerste helft van onze regeertermijn hebben wij door het gehele land, tastbare resultaten geboekt. *Hieronder volgt een uiteenzetting.*

Paramaribo

- Het Prani Yu Dyari-project is gelanceerd en wordt uitgevoerd door first lady Mellisa Santokhi-Seenacherry in samenwerking met de Ministeries van LVV en Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM). In dit kader zijn 64 gezinnen voorzien van plantmateriaal.
- Eerste polikliniek Huisartsen Spoedpost (HuSP) geopend te Limesgracht
- Opening Gloednieuwe High Care afdeling te 's Lands Hospitaal
- 28 november 2022 Project BGP; start cursus 707 personen in verpleegassistent in Paramaribo
- 11 mei 2022 wordt gerehabiliteerde loopbrug aan de Plutostraat in gebruik genomen
- Overhandiging sporttenue aan jeugdvoetballers Hanna's Lust en Opening kunstgrasveld te Beekhuizen

- Onderhoud sportvelden Desi Samson Sportcomplex, Sophia Sportcomplex, Pontbuiten, Beekhuizen en SOSIS
- Lancering busroutes (Paramaribo – Pusugrunu en Paramaribo – NW. Jacobkondre v.v.) naar het Matawaigebied bij het districtscommissariaat Sipaliwini aan de Zwartenhovenbrugstraat
- Beplanting hoofdwegen, o.a. de Ringweg en J. Lachmonstraat met bomen in PPP-verband en grondige onderhoudsbeurt diverse pleinen, m.n. het Gladio lenplein, Leonsbergplein, Rensplein en Vriendschapspark
Landelijke Bestratingsprogramma als onderdeel in Paramaribo; Frigiterestraat en Bosch Reitzweg
- National Infrastructure Project Phase II (NIP -KI) aanpak Infrastructuur rond AZP
- Rehabilitatiewerkzaamheden t.b.v. sluisen en gemalen in Paramaribo Zuid
- 12 december 2022 Project BGP kansarme vrouwen, 16 kansarme vrouwen te Paramaribo gecertificeerd in Advance textiele werkvormen
- Op 24 september 2022 Clean City Day in de wijk Geyersvljijt, georganiseerd met als doel de jeugd bewust te maken van een schone leefomgeving gekoppeld aan een financiële tegemoetkoming ten behoeve van schoolspullen.
- Opening Gerenoveerde Operatiekamers te 's Lands Hospitaal
- Opening Endoscopie Unit te 's Lands Hospitaal
- Technische oplevering monumentaal pand Mirandastraat 10
- Opening documentatiecentrum Sana Budaya door Cultuur aan de VHJI
- Op 6 juni 2022 zijn de uitbetalingen van Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in Paramaribo van start gegaan.

Wanica

- LVV-ressortkantoor Wanica A/Kwatta heeft veilig geteelde kaisoi en soep groenten geschonken aan klasse 5 van de OS Khargi Vishnudathschool om zo doende veilig voedsel te promoten onder jongeren.
- Het Onderdirectoraat Sport, Accommodatie en Ruimten (SAR) voert onderhoudswerkzaamheden uit aan het sportveld te Nieuwe Grond. Het gehele veld wordt opgevuld, geëgaliseerd en gewalst.
- National Infrastructure Project Phase II (NIP -KI) aanpak Tout Lui Fautkanaalweg Rechts.
- Waterbeheer middels het maken van een houten beschoeiing: langs de Marinebasisweg te Domburg- te Tout Lui Fautkanaalweg.

- Het verhelpen van een dambreuk te Manjadam in het ressort Domburg in het district Wanica en het verrichten van bijbehorende werken.
- 21 januari 2023 Project BGP, 8 kansarme vrouwen te Wanica Leiding 8a gecertificeerd in Advance textiele werkvormen
- 10 landbouwers in het ressort Santodorp in Wanica-C hebben een certificaat ontvangen na het succesvol afronden van de driedaagse training 'Goede Agrarische Praktijken' (GAP).
- Op 8 juni 2022 zijn de uitbetaling financiële bijstand zwakke huishoudens en Algemene Kinderbijslag in Wanica van start gegaan.
- De Marinus van Doornschoon aan de Parwanilaan te Middenpad van Kwatta heeft een donatie van plantmateriaal ontvangen van het ressortkantoor Wanica-A/Kwatta ter stimulering van het opzetten van hun eigen moestuin.
- Het directoraat Veeteelt is gestart met een pilotproject Identificatie, Registratie en Traceerbaarheidssysteem (IR&T-systeem) i.s.m. de FAO in het district Wanica, waarbij 30 rundvee- en varkensbedrijven worden geregistreerd. Daarnaast worden de runderen en varkens geïdentificeerd met een uniek oornummer van kunststof.
- Opening RGD-gezondheidscentra Koewarasan
- Op 23 augustus 2022 werden er 965 grondpapieren uitgereikt in het district Wanica
- Opening RGD-gezondheidscentrum Derde Rijweg

Marowijne

- Onder het Project “02 Resilient school feeding programs” hebben de voorlichters van het Ministerie van LVV de leerlingen van de H.A. Siregarschool te Moengo geleerd hoe sla, amsoi en kailan gekweekt worden in een Nutriënt Film Technique (NFT) hydroponics systeem.
- 60 boeren uit Marowijne hebben een training gevolgd over de mogelijkheden die de kokos biedt.
- Gezamenlijke patrouille Nationaal Leger en KPS op de Marowijnerivier: boot met 16 buitenlanders, waaronder 6 illegalen gesignaleerd. Bij de aanhouding zijn goederen inclusief vier vaten benzine in beslag genomen.
- National Infrastructure Project Phase II (NIP -Tjongalanga); Aanpak Weg naar Ricanau Moffo
- Op 19 december 2022 werden er 1000 grondpapieren in het district Marowijne uitgereikt.

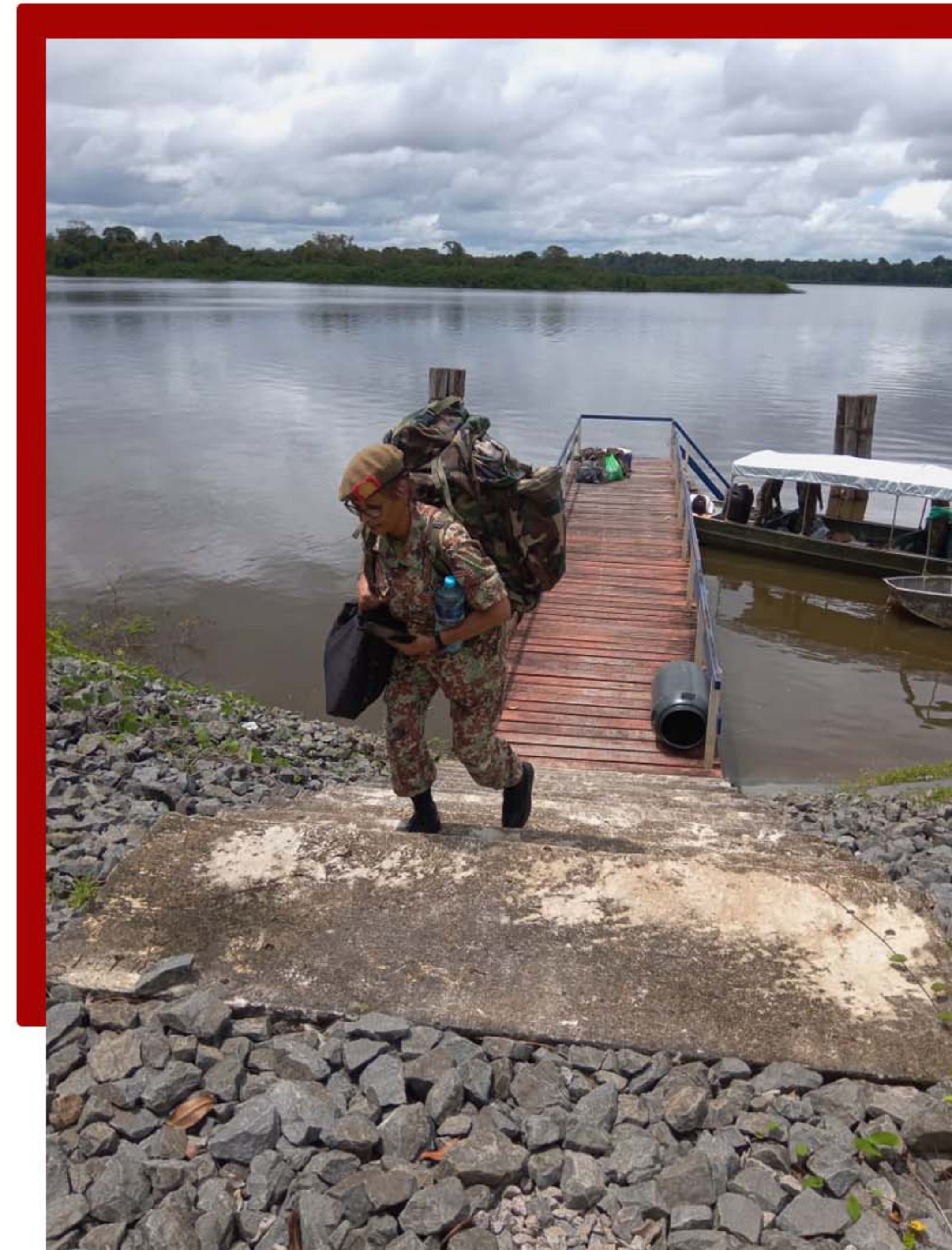

- De ingebruikname van de eerste nieuwe pomp van het pompemaal Wageningen
- Diaspora Instituut Suriname coördineert 1e Geherstructureerde River Council meeting in het kader van de Joint Venture tussen Suriname en Frans-Guyana, i.v.m. het verder bespreken en uitzetten van activiteiten om het gezamenlijk beheer van de Marowijne- en Lawarivier en de gezamenlijke ontwikkeling van het grensgebied te verbeteren.
- Op 26 mei 2022 is de uitbetaling gestart voor Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in Marowijne.
- Start of the French classes in Albina, Moengo and Galibi

Sipaliwini

- IJsfabriek in ressort Kabalebo opgezet
- Start French classes te Stoelmanseiland
- Op 17 mei 2022 is er gestart met de achterstallige uitbetaling van de sociale uitkeringen in Sipaliwini.
- Op 21 juni 2022 is de uitbetaling Algemeen Kinderbijslag, financiële bijstand zwakke huishouden en financiële bijstand mensen met een beperking van start gegaan in het Kabalebogebed.
- Volksgezondheid stelt fles water ter beschikking aan het Boven-Coppename gebied.
- Ondersteuning aan het Ministerie van Sozavo te Sipaliwini en Marowijne onder andere te: Boven Saramacca, Kwamalasemutu en Tepu voor de uitbetaling van AOV
- Defensie heeft ook haar eerste vrouwelijke Detachmentcommandant Sergeant Majoor Seromani Angoelal te Apoera. Zij benadrukt dat vrouwen bewust kiezen om militair te worden, dus moet er gewoon gedaan worden wat er wordt gevraagd; kinderen moeten niet als excuus worden gebruikt om niet op detachering te gaan.
- Operatie Ocelot te Tibiti Sula. In opdracht van het Openbaar Ministerie (OM) zijn vier landingsbanen op verschillende locaties onklaar gemaakt.
- Het Nationaal Leger heeft 138 brillen overhandigd aan de gemeenschap van ressort Kabalebo, in het kader van de tweede editie van de civiel-militaire operatie 'Gran Mati', die in september 2022 is gehouden. De US Southern Command (Southcom) heeft hiervoor een bedrag van USD 5000 gedoneerd. De

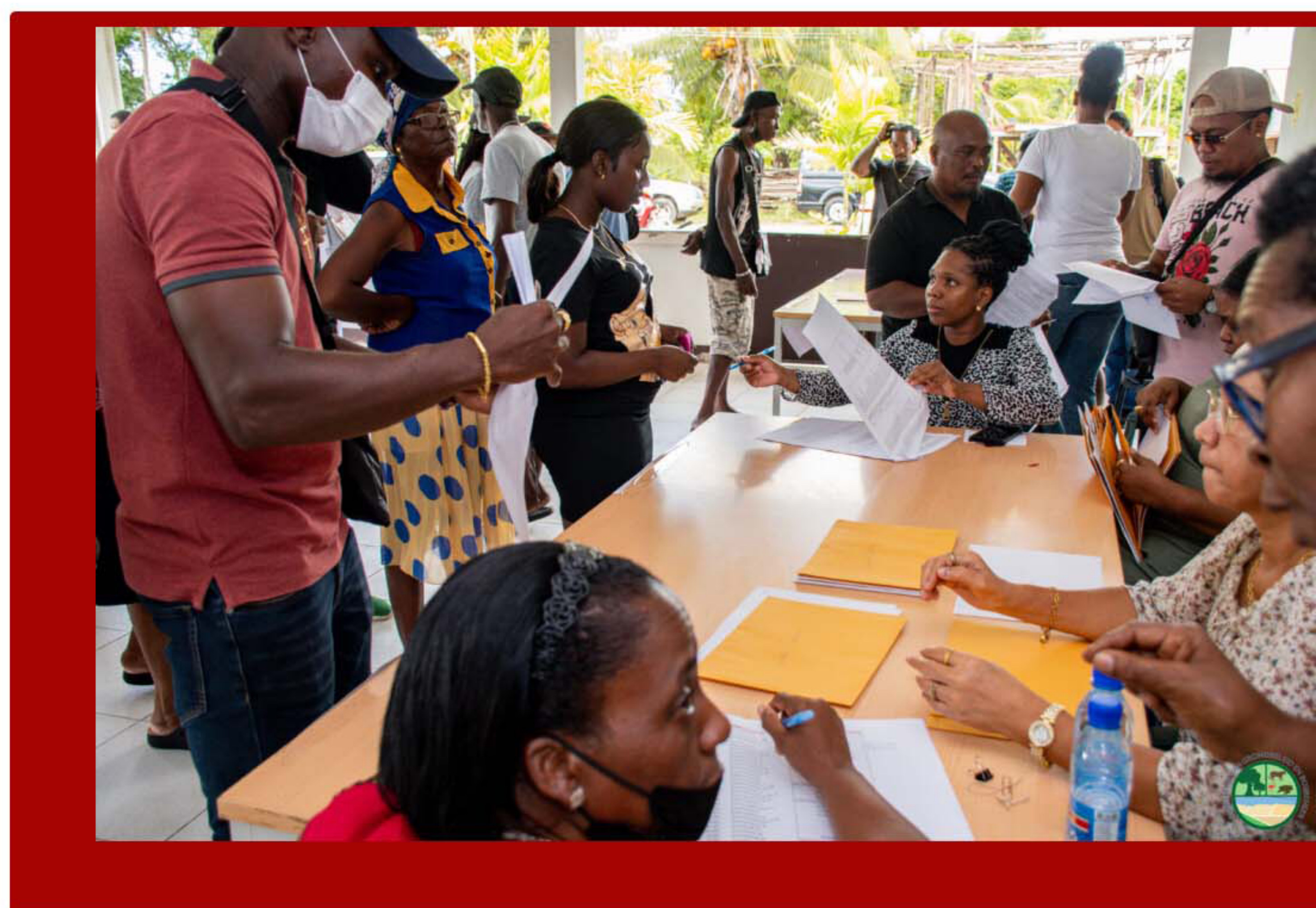

bewoners. Dit gebeurde onder aanvoering van kapitein Guno Welzijn, Hoofd van de Militaire Geneeskundige Dienst van het Nationaal Leger.

- ROS werkt aan nieuwe residenties Granman Saramaccaners, Matuariërs en Kwinti's
- ROS traint dorpelingen Langou in verhoging rijstproductie.
- Doorgangshuis Stichting NW. Combe krijgt een schoonmaakbeurt.
- Bouw BO-kantoor te Pusugrunu afgerond.
- Overhandiging van nieuwe Graman oso aan de Paramacaanse Granman Jozef Forster te Langa Tabiki
- SRD 13.900.000 beschikbaar gesteld voor de afbouw van drie logeergebouwen in Sipaliwini
- Landbouwers van het gebied Langou krijgen landbouwmachines.
- Op 15 juni 2022 is de uitbetaling Algemene Kinderbijslag van start gegaan in Sipaliwini.
- Launch opening school te Coeroeni
- Opening basisschool te Amatop. Dit is in samenwerking met de stichting de Groene Groei.
- Op 20 december 2022 heeft de uitbetaling van de eenmalige uitkering aan de AOV'ers in Boven-Sipaliwini en Djoemoe plaatsgevonden.

Coronie

- 37 inkers van Coronie en Nickerie hebben de training betreffende Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP) gevolgd.
- Onder het project "Strengthening of Open Field Vegetable Production", is de training in de teelt van zoete patat verzorgd aan 21 participanten te Coronie.
- Op 31 juli 2022 werden er 113 grondpapieren uitgereikt in het district Coronie.
- Op 10 juni 2022 is de uitbetaling Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in Coronie van start gegaan.

Saramacca

- Binnen het Minor Fruits project is de "Bugs Trial" oftewel het "Wantsen onderzoeksprogramma" in de markoesa-aanplant te LVV-proeftuin La Poule in het district Saramacca in uitvoering.
- Militairen en materieel zijn ingezet om voedsel- en hulppakketten te vervoeren en bewoners van grote delen van het binnenland en Saramacca (Creola) te

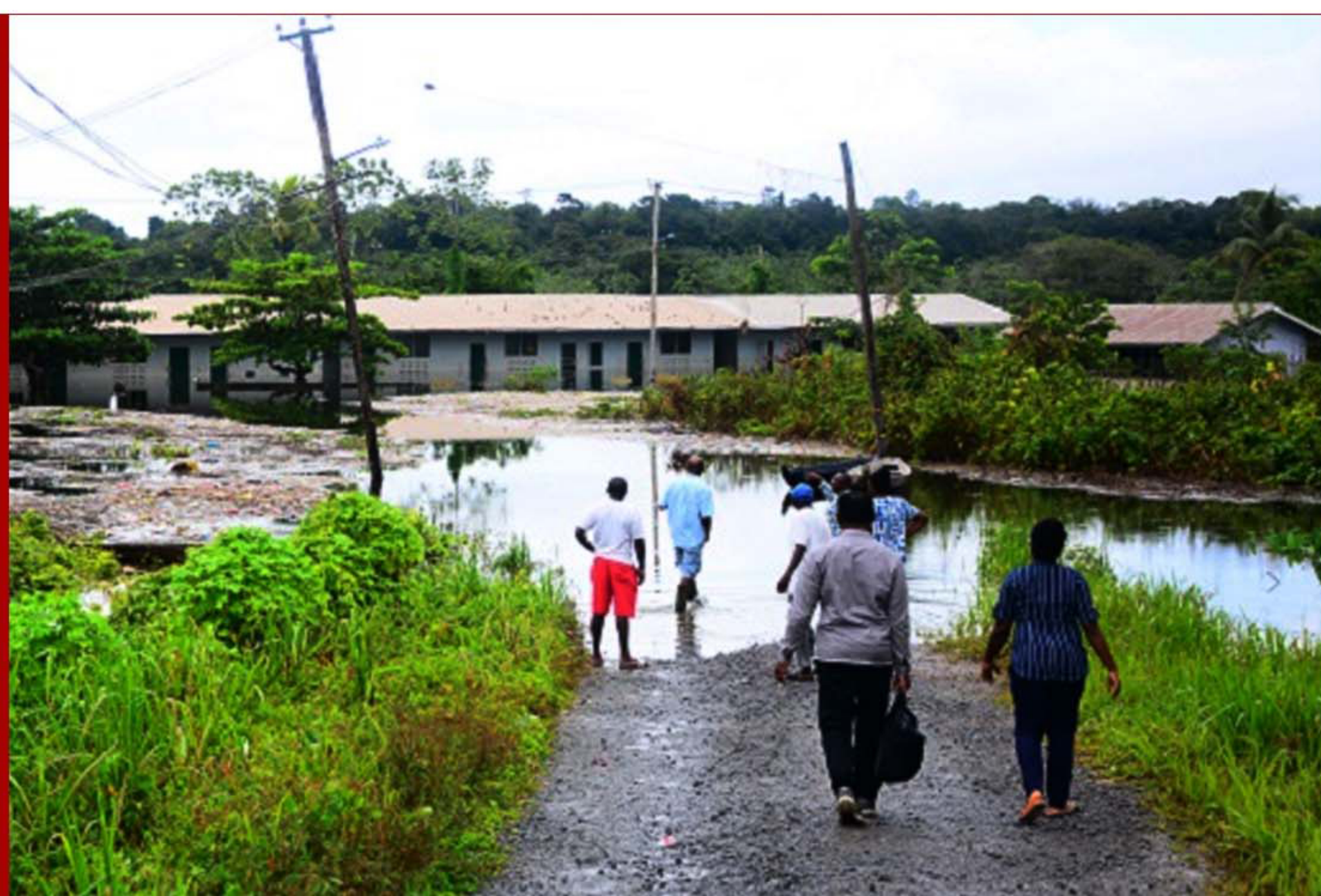

evacuëren. Ook zijn de militairen van het agrarisch bedrijf te Von Freyburg in gezet om maaltijden te bereiden voor de geëvacueerden.

- Eerste PPP-ondertekening tussen het directoraat Sportzaken en het bestuur van de Stichting Youth Saramaccas. Hierbij is officieel de gerenoveerde Von Freyburg Sporthal te Catherina Sophia in het district Saramacca in gebruik genomen.
- Sportdag voor de Saronschool en de Pawelschool te Saramacca
- Ingebruikname plantenkas te Kampong Baroe in het district Saramacca
- Rehabilitatie van de Oost-Westverbinding; Upkar-Vijfde Rijweg, Vijfde Rijweg-Zesde Rijweg
- Op 17 december 2022 vond de uitreiking van 300 grondpapieren in het district Saramacca plaats.
- In de proeftuin te Dirkshoop is het startsein gegeven aan het landelijk plantvermeerderingsproject met als doel kwalitatief goed plantmateriaal beschikbaar te stellen aan de totale gemeenschap.
- Op 30 mei 2022 zijn de achterstallige betalingen Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in Saramacca gestart.
- Het directoraat Landbouw heeft een praktische training betreffende plantvermeerderingstechnieken verzorgd in het district Saramacca aan 18 participanten door LVV-landbouwvoorlichters.
- Een dataverzamelingstraining, die onderdeel is van de Sustainable Agricultural Productivity Program (SU-L1052), is verzorgd aan voorlichters en personeel dat zich bezighoudt met statistiek data-opname van het ressortkantoor Groningen.
- Te Tijgerkreek in het district Saramacca is het startsein gegeven voor het Agricultural Technical Cooperation Centre, een landbouwproject dat ondersteund wordt door de regering van de Volksrepubliek China ter waarde van US\$ 10,5 miljoen.

Brokopondo

- Delegatie van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC) bestaande uit de taskforce en het Bureau Onderwijs Binnenland (BOB) heeft een oriëntatiebezoek gebracht aan de ondergelopen scholen in de gebieden Brokopondo en Boven-Suriname.

- Op 27 april 2022 is gestart met de uitbetaling van achterstallige uitkeringen Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in het district Brokopondo.
- Defensie geeft ondersteuning aan KPS te Rosebel Goldmines in het district Brokopondo en ondersteuning aan het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting in Brokopondo voor uitbetalen AOV.
- Ministerie van Regionale Ontwikkeling en Sportzaken (ROS) brengt kennis makingsbezoek aan het Traditioneel Gezag te Brownsweg in het kader van kennisoverdracht over de beleidsgebieden van de directoraten Agrarische Ontwikkeling Binnenland en Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland.
- ROS i.s.m. Stichting Landbouw Ontwikkeling Klaaskreek en Omgeving gestart met een landbouwproeftuin te Klaaskreek in het district Brokopondo.
- Brokopondo slagbalbond ontvangt sportmateriaal van ROS.
- ROS doet eerstesteenlegging logeergebouw Nieuw Jacob Kondre en renovatie logeergebouw Goejaba
- Officiële overhandiging van landbouwgereedschappen aan het dorp Gingiston te Boven-Suriname, waaronder een handtractor aan Kapitein Bennie Saljie Akobe
- Op 25 augustus 2022 is er gestart met de uitbetaling Algemene Kinderbijslag, financiële bijstand zwakke huishoudens en financiële bijstand mensen met een beperking in Boven-Suriname gebied.

Para

- Onder het project “Strengthening of Open Field Vegetable Production”, is de training in de teelt van zoete patat verzorgd aan 22 beginnende telers op Domburg.
- Op 21 september 2022 kregen 466 bewoners van Goede Verwachting hun grondpapieren uitgereikt.
- Directoraten Agrarische Ontwikkeling Binnenland en Duurzame Ontwikkeling Inheemsen brengen een bezoek aan Matta met als doel de gemeenschap te informeren over de aangeboden Fonds van Canada aan Suriname en de economische voordelen voor het dorp op het gebied van landbouw.
- Op 28 oktober 2022 werden er 200 grondpapieren in het district Para uitgereikt.

- Een overeenkomst (Memorandum of Understanding, MoU) tussen LVV en Tijms Mechanisatie VOF uit Nederland is getekend. Tijms Mechanisatie VOF heeft een pilotproject ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Op 10 juni 2022 zijn de uitbetalingen financiële bijstand zwakke huishoudens en Algemene Kinderbijslag van start gegaan in Para.
- Na goedkeuring zal er een pilotproject van 4 hectare uitgevoerd worden te Powakka met het concept van Tijms namelijk druppelirrigatie, bodemverbetering, investering in meer biodiversiteit, geïntegreerd bescherming tegen ziekten en plagen.
- Nieuwe tandheelkundige kliniek van stg. Jeugd tandverzorging te Redi Doti geopend
- Een tweedaagse training over markoesateelt heeft plaatsgevonden in het dorp Powakka in het kader van het Minor Fruits project dat onderdeel is van het Agricultural Competitiveness Program SU-L1020 (IDB) van het Ministerie van LVV. Het doel van de training is om de telers te trainen in de teelt, plantaan maak en gewasverzorging van markoesa.
- Op 12 mei 2022 vond de uitreiking van grondpapieren aan verpleegkundigen plaats in verband met Internationale dag van de Verpleging.
- Op 15 november 2022 werden er 200 bereidverklaringen aan zorgmedewerkers van het Academisch Ziekenhuis Paramaribo uitgereikt.
- Op 16 november 2022 vond de uitreiking van bereidverklaringen plaats aan personeelsleden van Rosebel Goldmines en stichting Sabi Yu Kondre.
- Ministerie van LVV overhandigt een set van landbouwmachines aan de Agro-coöperatie Redi Doti & Pierre Kondre in het district Para toegewezen via de SAMAP's Matching Grant Facility. De coöperatie ontving 1 graafmachine, 1 tractor met 1 ploegmachine en 1 maaier, 1 houtversnipperaar, 3 watertanks, 3 motorkettingzagen, 3 brush cutters, 2 waterpompen, 5 kruiwagens en 10 houwens.
- 16 inwoners van Matta hebben hun certificaat in ontvangst genomen voor het succesvol afronden van de training 'markoesateelt', die door LVV is verzorgd.

Commewijne

- 2 bruggen te Johanna-Margaretha, een plantage gelegen aan de rechteroever van de Commewijnerivier in het district Commewijne, zijn officieel opgeleverd.
- De officiële opening en ingebruikname van een moderne visrokerij te Nieuw-Amsterdam

- Het rehabiliteren van de Pt. Tilakdhariweg
- Waterbeheer middels het maken van een houten beschoeiing: Johanna-Margaretha aan de rechteroever van de Commewijnerivier, - te Kroonenburg aan de rechteroever van de Commewijnerivier en de Jagtlustsluis in het district Commewijne. Ook een kleidam te Johanna-Margaretha in het district Commewijne
- 14 februari 2023 Project BGP kansarme vrouwen; 12 kansarme vrouwen te Commewijne getraind in Advance textiele werkvormen
- Tot heden zijn er in totaal 2381 grondpapieren uitgereikt aan burgers van het district Commewijne.
- Op 20 juni 2022 is de uitbetaling financiële bijstand zwakke huishoudens in Commewijne gestart.
- In het kader van de Internationale Dag van de Vrouw werden de vrouwen uit Tamanredjo en omstreken in de gelegenheid gesteld middels een tweedaagse training kennis op te doen in plantvermeerderingstechnieken. In totaal mocht en 28 vrouwen hun certificaat in ontvangst nemen.

Nickerie

- Het Ministerie van LVV heeft de 'Pest Free Area' in het district Nickerie per beschikking vastgesteld.
- Startsein gegeven voor de bouw van een visaanlandingsplaats in Nickerie
- In Nickerie zijn drie Water Masters aangesteld om de 12 waterschappen te kunnen versterken. Tevens is de eerste prefab kantoorruimte voor de westelijke polders opgezet.
- Defensie heeft op 6 juni 2022 het gebouw van de Militaire Politie in Nickerie na renovatie weer in gebruik genomen. De waarnemend Bevelhebber van het Nationaal Leger, de toen Luitenant-Kolonel W. Kioe A Sen, was op werkbezoek in Nickerie voor inspectie van de troepen, waarbij ook is gesproken over de grensbewaking en knelpunten.
- Rehabilitatie van de Oost-Westverbinding; de rehabilitatie van de wegstrekking Jenny-Henar
- National Infrastructure Project Phase II (NIP -AMB); Aanpak Radjastanweg en Krappahoeklaan

- Waterbeheer middels het maken van een houten beschoeiing: achter de Centrale Markt (Nickerie), bij het Nanniverdeelwerk en bij de aanmeersteiger te post Rotterdam in het district Nickerie
- Contractondertekening “Rehabilitatie Pompgemaal Wageningen” tussen minister Sewdien en Kuldipsingh Infra N.V.
- In het district Nickerie hebben 17 deelnemers de driedaagse training Goede Agrarische Praktijken (GAP) succesvol afgerond en hun certificaat in ontvangst genomen.
- Op 10 juni 2022 zijn de uitbetalingen Algemene Kinderbijslag en financiële bijstand zwakke huishoudens in Nickerie van start gegaan.
- Het Ministerie van Landbouw Veeteelt en Visserij (LVV) heeft in januari i.s.m. met boeren in de verschillende polders van het district Nickerie enkele belangrijke loos- en irrigatiekanalen opgeschoond. De boeren zijn ingekomen met smeermiddelen en het ministerie met een graafmachine en brandstof.

Projecten

- Ministerie van LVV heeft het “Ontwikkeling markoesa industrie” project gelanceerd met als doel om een markoesa-industrie op gang te brengen die vele mogelijkheden zal bieden voor de stimulering van ondernemerschap in Suriname.
- Launch van het renovatieproject van geselecteerde scholen door South Dakota National Guard (SDGN), te weten OS Afobakka, OS Mariënborg en OS Blauwgrond
- 1 februari 2023 Advies Loonraad gepresenteerd in de regeringsraad. Advies nieuw minimum uurloon tussen SRD 35 en SRD 38,50 per uur 2 februari 2023.
- 1 maart 2023, het minimumloon is vastgesteld op SRD 30 per 1 maart en SRD 35 per 1 juli.
- Het verzorgen van computertrainingen aan scholierenmoeders, tienermoeders en de vroege schoolverlaters in de verschillende districten
- Bezoek aan de Jodensavanne site
- Het Ministerie van LVV heeft via SAMAP de “First meeting and workshop of the Non-Timber Forest Product Value Chain Platform” verzorgd aan stakeholders uit de publieke en private sector.

- In het kader van het Makandraproject, is de verkenningsmissie die bestaat uit vertegenwoordigers van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ontvangen op het Ministerie van LVV.
- Verhogingen Sociale Uitkeringen Algemeen Oudedags Voorzieningen SRD 1250, financiële bijstand zwakke huishoudens SRD 1250 en financiële bijstand mensen met een beperking SRD 1750
- Ultimate versoepeling procedure en langere duur verlenging voor BaZo- BZV-verzekerden.
- Op 12 augustus 2022 start met distributie van nieuwe Moni Karta's
- Op 16 december 2022 start eenmalige uitkering van SRD 1000 aan de AOV'er.
- Ministerie van LVV is samen met de industriële en de bevolkingsvisserij gestart met voorbereidingen voor oprichting van Productschap Visserij in het kader van de perikelen binnen de visserijsector.
- Op 4 mei 2022 zijn er 141 brandweerfunctionarissen bevorderd. Deze dag is tevens de Internationale Dag van de Brandweer.
- Op 14 juli 2022 zijn 300 politieambtenaren van het KPS bevorderd.
- Op 4 november 2022 Bevorderingen Beveiliging Bijstandsdienst Suriname (BBS).
- Op 7 december 2022 beëdiging rekruten van het Korps Politie Suriname
- Op 19 januari 2023 is de overeenkomst voor road monitoring (safe city 3-project) met de Chinese ambassadeur getekend.
- Onder het Project "02 Resilient school feeding programs" zijn de Algemene Agrarische Voorlichters van het Ministerie van LVV in een driedaagse Training of Trainer (TOT) in de verschillende districten waar de schooltuinen zijn opzet, getraind door IICA.
- 22 imkers hebben een training gevolgd over voedselveiligheid in het kader van de Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP).
- Een informatiesessie is gehouden te Alkmaar en in verschillende districten zoals Sipaliwini, Saramacca, Commewijne, waarbij de leningsmogelijkheden voor belanghebbenden binnen de agrarische sector breedvoerig uitgelegd zijn door de fondsbeheerder van het NOFA, Trustbank Amanah.
- Herstelplan Zorg bewerkstelligt donatie van 1 miljoen USD voor de zorg van Staatsolie Maatschappij.
- SAMAP is gestart met de levering van de eerste set van landbouwmachines aan begunstigden van de tweede ronde van de Matching Grant Facility (MGF 2). Minister Sewdien en de Representatie of FAO of Trinidad & Tobago and

Suriname, Reuben Robertson, hebben ruim 270 machines met een totale waarde van bijkans USD 60.000 overhandigd aan vijf organisaties die in aanmerking zijn gekomen voor een Large Grant.

- vierdaagse training “Integrated Pest Management” is verzorgd aan voorlichters van het directoraat Landbouw en enkele personeelsleden van de afdeling Plantenbescherming en Kwaliteitskeuringen.
- Een vijfjarige samenwerkingsovereenkomst is ondertekend tussen het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV), het Nationaal Instituut voor Voedselveiligheid Suriname (NIVS) en de Global Food Regulatory Science Society (GFoRSS) met als algemene doelstelling het bevorderen van innovatie en waardetoevoeging aan de Voedsel en Agri-voedselindustrie.
- Officiële ingebruikname vijf praktijklokalen van LBO Meerzorg
- Oplevering van drie praktijklokalen op LBO Barron
- Het Ministerie van LVV heeft voor de uitvoering van het project 'Populating the new fisheries vessel database of Suriname' een overeenkomst getekend met het World Wildlife Fund (WWF) Guianas inzake het opzetten van een database van alle vissersvaartuigen wat moet bijdragen aan de strijd tegen illegale, ongereguleerde en ongerapporteerde (IOO) visserij in de Surinaamse wateren.
- Oplevering van twee praktijklokalen op LBO Hanna's Lust, twee praktijklokalen op LBO Kaykoesi en twee praktijklokalen LBO Reeberg.
- Onder het citrusproject “Strengthening of citrus production in Suriname” is de “Training of Trainers on Citrus Nursery Management and Citrus Cultivation” verzorgd aan LVV-medewerkers van Landbouwvoorlichting, Landbouw Onderzoek en diverse LVV-citruskwekerijen.
- Opening CENASU-gebouw
- COVID-19 goed onder controle gebracht.
- Het Ministerie van LVV heeft meer dan 400 landbouwmachines en -werktuigen overhandigd aan landbouwers in de districten Paramaribo, Saramacca, Commewijne, Wanica en Para.
- Een vijfdaagse Train de trainers training over markoesateelt is verzorgd aan medewerkers van het Ministerie van LVV in het kader van het Minor Fruits project wat onderdeel is van het Agricultural Competitiveness Program SU-L1020 (IDB).
- De ecohydrologische studie van het Nanni Swamp-ecosysteem, dat onderdeel is van het duurzame landbouwproductiviteitsproject SU-L1052, is afgerond en de bevindingen en aanbevelingen zijn gepresenteerd aan belanghebbenden.

- De Coöperatieve Vereniging Saamaka Wosu is in aanmerking gekomen voor een schenking van ruim US\$ 300.000 ter ondersteuning van lokale Samaaka agrariërs. Dit project is onderdeel van het Suriname Agriculture Market Access Project (SAMAP) vanuit het Ministerie van LVV.
- Implementatie Suriname Hearts Initiatief ter verbetering van de begeleiding en aanpak van chronische ziekten
- Het directoraat Landbouwkundig Onderzoek Afzet en Verwerking heeft een delegatie uit Marokko ontvangen in het kader van het ‘Soil Fertility Map Project’ waarbij een “Roadmap” is ondertekend tussen de Republiek Suriname en het Koninkrijk van Marokko voor de periode 2021-2024. De focus is namelijk bodemvruchtbaarheid, het beheren van bodemvruchtbaarheid in landbouwsystemen.
- De eerste ondertekeningen van de Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agribusiness (NOFA) financieringsovereenkomsten hebben plaatsgevonden met begunstigden.
- De FAO heeft laboratoriumapparatuur overhandigd aan het Ministerie van LVV voor een bedrag van bijna 1 miljoen USD.
- Launch EMIS (Education Management Information System) door de afdeling Onderzoek en Planning, is gefinancierd door de IDB.
- Het Ministerie van LVV en het Suriname Agriculture Market Access Project (SAMAP) hebben in samenwerking met organisaties uit de private sector en de Multi-stakeholder Waardeketen Platformen Cassave en Fruit en Groenten Export, een dialoog gefaciliteerd met meer dan 40 landbouwers, verwerkers en exporteurs uit verschillende sectoren om kansen te bespreken voor de export van agrifood vanuit Suriname naar markten op Barbados en Trinidad en Tobago.
- Start van renovatie toiletgroepen van 15 geselecteerde scholen i.h.k.v. WASH in de districten Marowijne, Commewijne, Paramaribo, Para en Nickerie.
- Een fruitvliegtraining is verzorgd door het Ministerie van LVV aan 16 inspecteurs van de afdeling Plantenbescherming/ Protection Organization van Suriname (NPPO).
- Het Nationaal Ontwikkelings Fonds voor de Agribusiness (NOFA) is gelanceerd.
- Volksgezondheid organiseert Capacity Building Workshop for Health Care Providers-Suriname.
- Presidentiële commissie geïnstalleerd om de uitkomsten van de 8e VIDS-conferentie te bestuderen en te realiseren.

- Trainingsessies met geselecteerde zorgleerkrachten en schoolbegeleiders i.s.m. UNICEF.
- De eerste kokostraining van de Suriname Business Forum en International Trade Center i.s.m. het Ministerie van LVV is verzorgd met als doel om kokosverwerkers kennis bij te brengen over productieprocessen bij de verwerking van kokos tot olie en kokoswater alsook waste management van kokos.
- Heropening van het Muziek Educatie Centrum Commewijne (MECC). MinOWC financiert Muziek Educatie Centrum Commewijne. Het ministerie vindt het belangrijk dat kinderen een kans krijgen om hun hart en talent te volgen.
- Eerste niertransplantatiemissie in het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP). Hierbij werden vijf patiënten geholpen.
- Jaarboeken over schooladministratie (voor de jaren 2010 – 2019 en 2020) ge produceerd in het Nederlands en Engels door de afdeling Onderzoek en Planning.
- Ministerie van LVV is in dialoog getreden met belanghebbenden van de Multi-stakeholder Waardeketen Platformen Cassave en Fruit & Groenten Export, om een inclusieve en meer gestructureerde benadering te hanteren voor de deelname van Suriname aan Expo-evenementen in de regio.
- Oplevering van zes praktijklokalen op PC Drambrandersgracht, drie praktijklokalen op STS 1 en een praktijklokaal op LBO ONS.
- Volksgezondheid schaft negen ambulancevoertuigen aan ten behoeve van gezondheidsinstellingen.
- Tweedaagse Workshop: Educational Reforms of grade 9 & 10 for teachers i.s.m. UNICEF.
- Gerenoveerde lokalen Hendrikschool worden in gebruik genomen.
- Om het district Nickerie te behoeden van wateroverlast, heeft het ministerie van LVV machines ingezet om dammen te verstevigen, de natuurlijke afvoeren te verbreden en kustmatige afvoeren aan te leggen om zodoende de waterspiegel in de Nannizwamp op peil te houden.
- MinOWC partner in het project Greener Together Milieu Project. Op vijftien scholen en het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (minOWC) zal er een afvalbeheersysteem worden opgezet.
- Officiële ingebruikname van vier praktijklokalen op LBO Praktijkcentrum Lelydorp

- Een vierdaagse training “Surveillance en Monitoring” is van start gegaan, wat onderdeel is van het Trilaterale Technical Cooperation Project tussen Brazilië, Chili en Suriname voor assistentie aan Suriname’s Agricultural Health and Food Safety System. Aan de training participeerden 25 medewerkers van de LVV-directoraten Landbouw en Landbouwkundig Onderzoek, Afzet en Verwerking en Veeteelt.
- AZP breidt uit met Hart-OK en vernieuwde Intensive Care Unit.

- Het ministerie heeft aan 17 doven en slechthorenden aangesloten bij de Stichting Surinaamse Doven Belangen (Stichting Sudobe) de “Basistraining in hydrocultuur” verzorgd.
- Implementatie BLSE-programma inhouden bij Levensbeschouwelijke Vorming leerjaar 9 en 10. Vanwege de nu gaande onderwijsvernieuwing geeft het BLSE-programma invulling aan het vak Levensbeschouwelijke Vorming in leerjaar 9 en 10. Voor dit vak zijn er twee readers ontwikkeld.
- Een haalbaarheidsstudie m.b.t. productie en verwerking van koesoewe (Bixa orellana) of annatto in Suriname, is uitgevoerd door de Braziliaanse deskundige in Koesoeweteelt, Victor Oliviera.
- Officiële ingebruikname van drie praktijklokalen en zes leslokalen op LBO STS-3.
- Start Project Public Education and Awareness Strategy (PEAS) for the Promotion and Marketing of Technical and Vocational Education and Training (TVET) in Suriname.
- Afronding van het project van Social Development Goal Fund 1 met als titel: Roadmap to a Sustainable Financial system for Suriname.
- Bureau Onderwijs en Studiefaciliteiten (BOS) organiseert Onderwijs- en beroepenbeurs op Apoera.
- Lancering van het Consolidating Access to Inclusive Quality Education in Suriname (SU - L1059, CAIQES) project. De algemene doelstelling van het project is het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs in Suriname.
- Nationale Anti Drugs Raad geïnstalleerd
- Afgifte van ongeveer 2400 PSA-documenten over het dienstjaar 2022, voornoemd aantal afgegeven PSA-documenten betreft nieuwe aanvragen en aanvragen voor verlenging
- PAHO schenkt 120 plantenbakken aan 120 scholen in Suriname ter gelegenheid van het 120-jarig bestaan.
- Launch van de visumafschaffing en Entry-Fee heffing

- Trainingen aan leerkrachten van geselecteerde scholen in WASH (Water, Sanitation and Hygiëne) met als doel adequate toegang tot veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen en hygiëne te verschaffen (Marowijne, Commewijne, Paramaribo, Para en Nickerie)
- Officiële opening SNTA-gebouw

Financieel Herstel

Sinds het aantreden van de Regering-Santokhi-Brunswijk is er een aanvang gemaakt met het herstel van de Surinaamse economie. Bij de inventarisatie van de financieel-economische situatie werd geconstateerd dat er een hoge schuldenlast was. En er onvoldoende inkomsten waren om behalve de rente en aflossingsverplichtingen te voldoen, ook de normale operationele zaken te kunnen afhandelen zoals salarissen en subsidies. De acties die ondernomen zijn, hebben als resultaat de aanname van het Herstelplan (HP) 2020-2022. Dit was de formele start van het IMF-programma middels een Extended Fund Facility (EFF) in december 2021. En de aanname van het Meerjaren Ontwikkelingsplan (MOP) 2022-2026. Middels de uitvoering van HP 2020-2022 is er een basis gelegd voor herstel van de economie en met het IMF-programma wordt verder gewerkt aan de fiscale en monetaire targets om de financiële positie van de overheid te versterken en de economische crisis aan te pakken.

Overheidsontvangsten

Vanaf augustus 2020 is een traject uitgezet voor herstel van de economie en daarbij zijn noodzakelijke maatregelen uitgevoerd aan de uitgaven- en ontvangstenzijde en de herschikking van de schuldpositie. Aan de inkomstenzijde is onder andere de Government Take met SRD 1 verhoogd per augustus 2020, is vanaf november 2020 de omzetbelasting met 2% verhoogd op de invoer van goederen. En de solidariteitsheffing van 10% is ingevoerd per 1 februari 2021 voor de duur van een jaar. Bovengenoemde regelingen hebben ervoor gezorgd dat de overheidsontvangsten in 2021 met ruim 125% zijn toegenomen ten opzichte van 2020.

De royalty's voor de kleinschalige goudsector zijn per oktober 2022 verhoogd van 2.75% naar 4.5% en zijn per januari 2023 verder opgetrokken naar 5.5%. Het Directoraat der Belastingen heeft gewerkt aan verbeterde inning en de grote achterstand bij het betalen van belastingen aangepakt. De stijging van de ontvangsten in 2022 ten opzichte van 2021 was op het niveau van 53%. In 2022 is de verwachte stijging van de inkomsten tegengevallen door het uitstellen van de BTW van juli 2022 naar 1 januari 2023. En de verhoging van de royalty's is pas effectief in oktober 2022 naar 4.5% gegaan en werd er geen solidariteitsheffing meer toegepast. Uit de voorlopige cijfers van het eerste kwartaal 2023 zijn de ontvangsten ten opzichte van dezelfde periode in 2022 gestegen met ca. 60% en dat is voornamelijk toe te schrijven aan de niet-belasting ontvangsten met name dividend van Staatsolie en royalty's. Verder kan opgemerkt worden dat door het optrekken van de belastingvrije grens van SRD 4000 naar SRD 7500, de afdrachten van de ambtenaren voor de loonbelasting met ruim 50% zijn afgenomen.

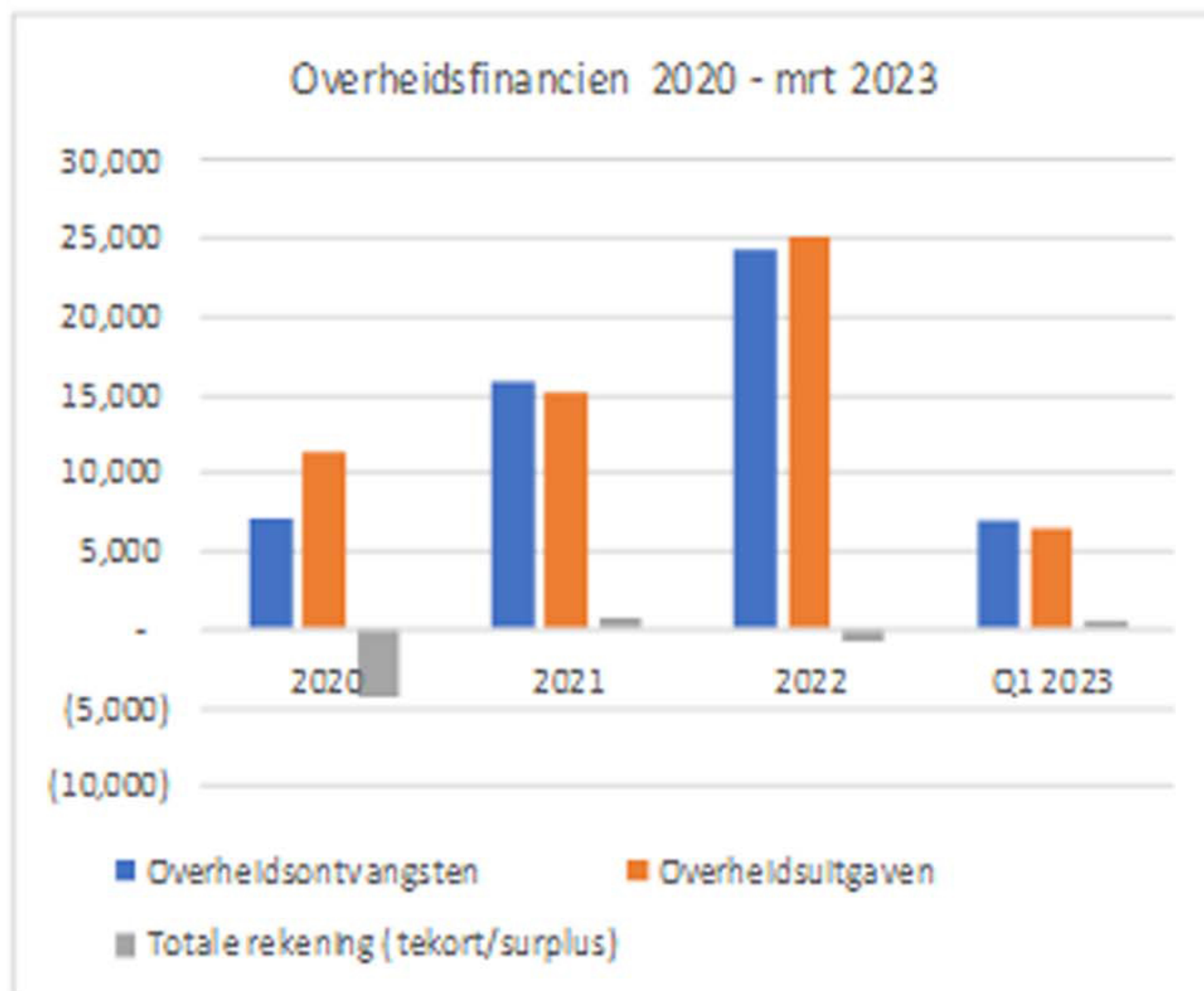
Voor wat de mijnbouwsector betreft, kan vermeld worden dat gedurende de verslagperiode deze sector significant heeft bijgedragen aan de totale ontvangsten. In 2020 bedroeg het aandeel van de mijnbouwsector 35% van de totale overheidsontvangsten en is eind 2022 toegenomen naar het niveau van 54%. De inkomstenbelasting, dividend en royalty's van de mijnbouwbedrijven maken het grootste deel uit van de ontvangsten.

Op macroniveau worden het budgettair en het monetair beleid steeds op elkaar afgestemd. De minister van Financiën en Planning en de governor van de Centrale Bank van Suriname hebben zich middels een MOU (Memorandum of Understanding) gecommitteerd om monetaire financiering niet toe te staan en de stopzetting van de monetaire financiering is op 2 juli 2021 geformaliseerd.

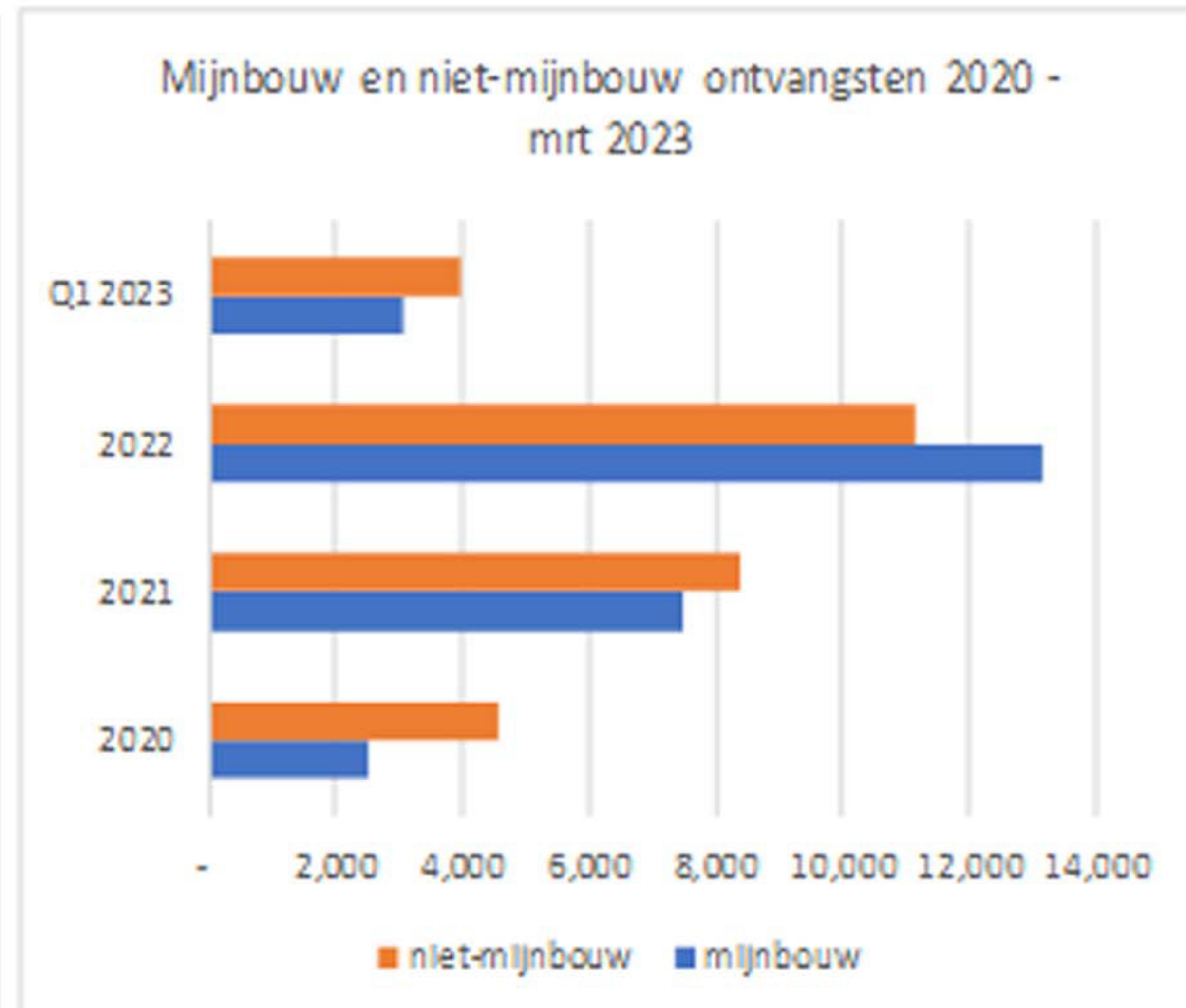

Figuur 1. Overheidsfinanciën 2020-1e kw 2023

Figuur 2. Mijnbouw- en niet mijnbouw ontvangsten

Overheidsuitgaven

Om het vastgestelde begrotingstekort niet te overschrijden, ziet het ministerie van Financiën en Planning als beheerder van alle staatsgelden erop toe dat de begrotingsuitvoering in lijn is met de goedgekeurde begroting en de begrotingsdiscipline in acht wordt genomen. Er zijn instructies uitgevaardigd om alle vak ministeries en onder haar vallende parastatalen en staatsbedrijven, erop te wijzen dat van elke besteding achteraf een onderbouwing overlegd moet worden, waarbij aangetoond wordt dat de middelen doelmatig en rechtmatig zijn besteed. Waar nodig, worden bezuinigingsmaatregelen getroffen om binnen de afgesproken target van het begrotingstekort te blijven.

De overheid heeft aan enkele groepen in de samenleving een financiële tegemoetkoming gegeven vanwege de precaire financiële situatie, te weten koopkrachtversterking aan ambtenaren en aan hun gelijkgestelden, COVID-gerelateerde financiële tegemoetkoming, de verhoging van de sociale programma's (met name AOV, AKB, financiële uitkering zwakke huishoudens (FBZWHH) en financiële uitkering mensen met een beperking (FBMMEB)). De ambtenaren hebben in 2022 een salarisaanpassing ontvangen van 25% (inclusief TWK) en de uitbetaling van achterstallige TWK-betalingen van 2017 heeft in december 2022 plaatsgevonden. De subsidies zijn in de onderhavige periode enorm toegenomen met name subsidie aan EBS, brandstof, Staatsziekenfonds en ziekenhuizen. In het eerste kwartaal van 2023 is de overheid gestart met de uitbetaling van de koopkrachtversterking van SRD 1.800,- onder de Social Beneficiary Program (SBF).

In 2021 zijn de elektriciteitstarieven aangepast met ruim 100%. De tweede tariefsaanpassing heeft plaatsgevonden in 2022 met 15%. Aanvankelijk zou het tarief met 25% worden verhoogd, maar na overleg met diverse actoren is het percentage van 10% vooralsnog aangehouden. De subsidies voor brandstof die in 2022 een stijgende trend vertoonde en een onhoudbare situatie creëerde, is per februari 2023 stopgezet. De pompprijzen worden nu marktconform bepaald.

De stijging van de overheidsuitgaven is ook veroorzaakt door het flexibele wisselkoerssysteem, die vanaf juni 2022 een sterk stijgend verloop vertoonde. Met de invoering van de retentieregeling per 1 maart 2021, waarbij exporteurs verplicht zijn om van alle exportopbrengsten te repatriëren en 30% van deze opbrengsten af te dragen, wordt beoogd om deviezen via het banksysteem beschikbaar te stellen aan een selecte groep zoals oliemaatschappijen en importeurs van medicamenten en basisgoederen. Deze maatregel zou ervoor moeten zorgdragen dat de druk op de valutamarkt minder wordt.

Ondanks de enorme uitdagingen om de maandelijkse (vaste) lasten te betalen, heeft het Ministerie van Financiën en Planning middels cashmanagement de kasstromen beter kunnen monitoren en ervoor gezorgd dat de middelen doelmatig worden gebruikt. Externe invloeden zoals de wereldwijde COVID-19 pandemie en de uitbraak van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, hebben echter een extra druk gelegd op de staatsuitgaven, waardoor de overheidsuitgaven fors zijn toegenomen. Wereldwijd hebben deze twee factoren geleid tot een stijging van prijzen van voornamelijk energie, brandstof en voedsel, waardoor de inflatie ook in Suriname een stijgende trend vertoont.

Financiering begrotingstekort

De maatregelen aan zowel de ontvangsten- als de uitgavenzijde hebben ervoor gezorgd dat er een positieve verbetering is door de verdere terugdringing van het tekort van SRD 4.298 miljoen (11.1%) in 2020 naar SRD 665 miljoen (0.8%) in 2022.

In het kader van het IMF Extended Fund Facility (EFF) moet de overheid een overschot noteren op haar primaire rekening. Voor 2021 is de target wel gehaald, maar in 2022 ligt ons land onder de target van 1.7%. In 2022 is een percentage van 1,7 procent van het BBP gerealiseerd.

Met het bereiken van het principeakkoord tussen de overheid en het Eurobond Crediteur Comité over de herstructurering van de Oppenheimer-schulden, is er wederom een mijlpaal bereikt. Deze schulden drukken zwaar op de begroting en beperken de financiële ruimte om beleid uit te voeren voor de bevolking. Door de herstructurering van de Oppenheimer-schulden ontstaat er een aanzienlijke schuldverlichting, omdat de lening over een langere periode wordt terugbetaald met lagere aflossingen en rente.

Economische groei

In het jaar 2020 kromp de Surinaamse economie in met 16 procent. In vrijwel alle sectoren nam de productie in belangrijke mate af. De daling van de productie is te wijten aan de COVID-19-pandemie en de daaraan gerelateerde overheidsmaatregelen om de gezondheids crisis te beheersen.

In 2021 bedroeg de groei van het Bruto Binnenlands Product in constante prijzen -2,7 procent. Zowel in de minerale als de niet-minerale sector was er sprake van daling van de economische bedrijvigheid van respectievelijk 3 procent om 3,5 procent. Bij de minerale sector was een afname van de productie binnen de goudsector te bespeuren van ongeveer 13 procent, terwijl de daling bij de niet-minerale sector het gevolg was van verslechtering van de economische activiteiten van voornamelijk de agrarische en bosbouwsector alsmede houtverwerking. De dienstensector binnen de niet-minerale sector vertoonde een marginale positieve groei van 0,2 procent.

In 2020 en 2021 kende de primaire sector een daling van de productie van respectievelijk 16 procent om 8 procent (tabel 2). De daling van de reële groeicijfers voor beide jaren was het gevolg van achteruitgang van de productie-, de agrarische sector en bosbouwsector alsook de totale mijnbouwsector. In 2020 was er sprake van een forse daling van de productie in de secundaire sector van bijna -16 procent. De daling van de productie had te maken met een forse afname van de activiteiten binnen de constructiesector met 44,5 procent en de sector elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht met 20 procent. De secundaire sector noteerde in 2021 wederom een negatieve groei van 11 procent. De productie van de sector industrie verslechterde in dat jaar met bijkans 20 procent. De daling was te wijten aan een terugval van de productie van goud, houtverwerking en visserijsector. De reële groei van de tertiaire sector nam in 2020 in sterke mate af met ongeveer -12,1 procent en in 2021 realiseerde de tertiaire sector een reële groei van 1,7 procent, wat in belangrijke mate werd gedragen door de sector Groot & Kleinhandel & Markten met ongeveer 1 procent.

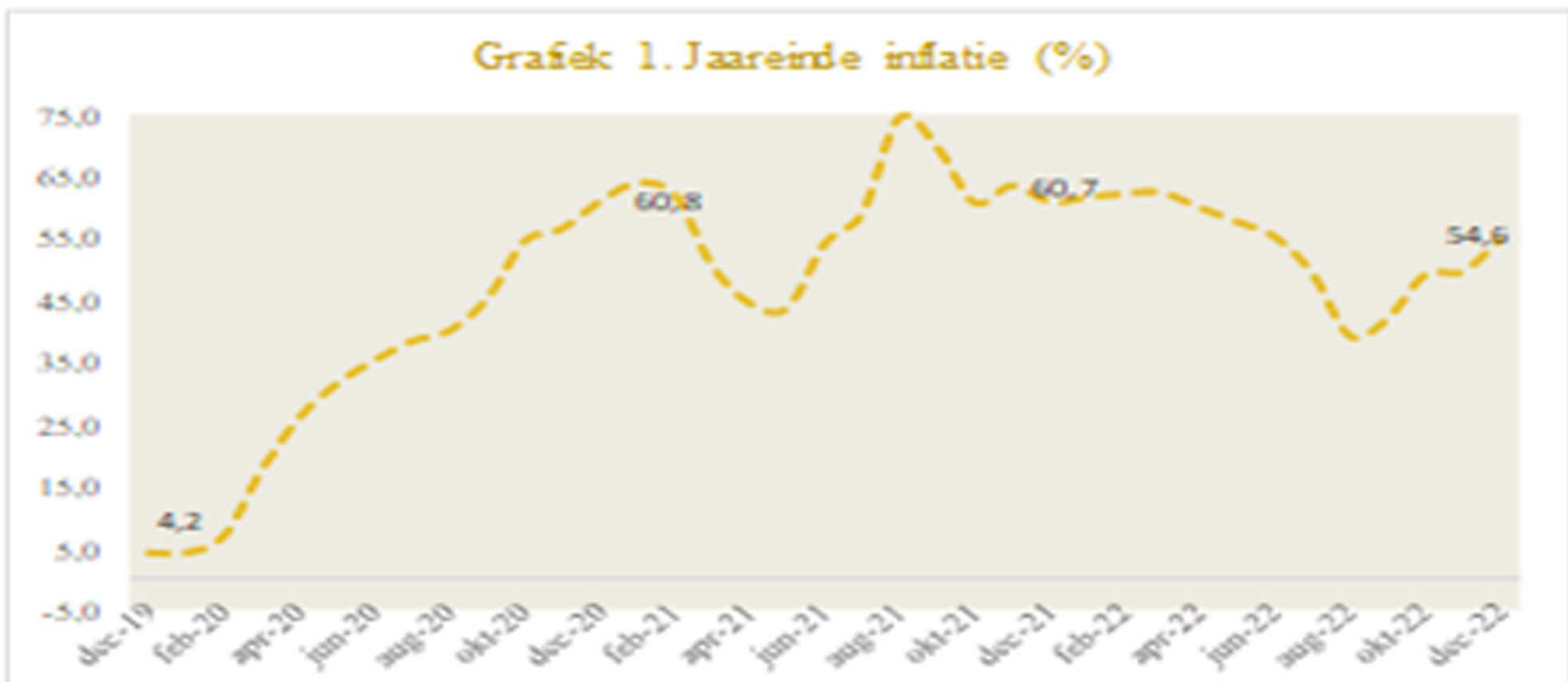
Volgens voorlopige schattingen van het Planbureau is de economische groei van 2022 op het niveau van ca.0.9 procent en voor 2023 ca. 2,1 procent geprognosticeerd. De sectoren die een belangrijke bijdrage zullen leveren aan de reële groeicijfers voor beide jaren zijn merendeels constructie, handel alsook accommodatie, voedingsdiensten en gerelateerde zaken.

Inflatie

Het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) noteerde voor 2022 een jaareinde inflatie van 54,6% en een jaargemiddelde inflatie van 52,4%. In 2021 bedroegen deze respectievelijk 60,7% en 59,1%. De hoge inflatie in 2022 kan worden toegeschreven aan zowel binnenlandse factoren, waaronder de depreciatie van de SRD en hogere tarieven voor nutsvoorzieningen, als buitenlandse factoren, met name hogere prijzen voor olie en belangrijke grondstoffen.

- De SRD deprecieerde in 2022 met circa 50% van SRD 21,30 per USD per eind december 2021 naar SRD 31,70 per eind december 2022.
- Nutsvoorzieningen werden duurder door de gefaseerde afbouw van subsidies op stroom en water. Zo stegen voor gezinshuishoudens de stroomtarieven met circa 15% per 1 juni 2022 en zijn de tarieven voor water per eind december 2022 bijna verdubbeld ten opzichte van eind december 2021.
- De internationale olieprijsen lagen circa 39% hoger dan in 2021 hoofdzakelijk vanwege de Russische invasie in Oekraïne op 24 februari 2022.
- Grondstoffen, zoals granen, soja en veevoer noteerden prijsstijgingen van gemiddeld 21% tot 36%, vanwege o.a. de Russische invasie en de naweeën van de COVID-19-pandemie zoals hoge transportkosten en wereldwijde supply chain beperkingen.

Bron: Algemeen Bureau voor de Statistiek & Centrale Bank van Suriname

De inflatie bleef in maart 2023 met 3,2% ongewijzigd ten opzichte van februari 2023. De 12-maandsinflatie bedroeg 59,5% in maart 2023 vergeleken met 57,9% in februari 2023. De prijzen stegen in alle hoofdgroepen, wat hoofdzakelijk verband houdt met de stijging van de pompprijzen door de verdere afbouw van de subsidie en de verder gestegen wisselkoersen op de valutamarkt. De gewogen gemiddelde officiële USD-koers steeg van SRD 32,91 in februari 2023 tot SRD 34,79 in maart 2023. Ruim 40% van de inflatie heeft zich gemanifesteerd in de hoofdgroep Voeding en Niet Alcoholische Dranken, terwijl in de hoofdgroep Transport circa 20% van de inflatie werd genoteerd.

Klimaatbeheersing

Effectief beleid op het gebied van het klimaat en klimaatsverandering vormen ook een belangrijk onderdeel van het beleid van de regering-Santokhi-Brunswijk. Vanaf het aantreden van de regering is er enorm veel werk verricht op dit gebied. Vanuit het Kabinet van de President en het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu wordt er hieraan sturing gegeven. Het ministerie is verantwoordelijk voor het samenstellen van de Klimaatstrategie Suriname. Hiervoor is een nationaal platform voor klimaatverandering samengesteld met maatschappelijke groepen en een aantal milieu NGO's. Het platform brengt vrijwel alle significante organisaties bijeen. Uiteindelijk moet dit uitmonden in een Nationaal Klimaatakkoord Suriname. Het behoud en beschermen van ons milieu zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

Klimaatakkoord

Suriname zit in het proces om te komen tot een Nationaal Klimaatakkoord (NCA). Het doel is om onder meer toegang te krijgen tot nieuwe bronnen van klimaatfinanciering. Een van de activiteiten binnen het proces is het uitzetten van een inclusieve multisectorale roadmap (Inclusive Multi-sector Climate Change Engagement Roadmap, IMUS-CCE Roadmap). Gedurende het hele proces tot aan de goedkeuring van het NCA en de uitvoering van acties zal er volledig rekening worden gehouden met de Inheemse en in stamverband levende volken. Binnen het proces zal voortgebouwd worden op een reeks resultaten die zijn behaald in het kader van een aantal programma's die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. Bij het opstellen zullen overheids- en niet-gouvernementele actoren betrokken worden. Aanwezig op de workshop zijn dan ook de Maritieme Autoriteit Suriname (MAS), het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS), de Maritieme Autoriteit Suriname (MAS), Green Heritage Fund Suriname (GHFS), Stichting Waterforum Suriname, het Nationaal Coördinatiecentrum Rampenbeheersing (NCCR), Suriname Conservation International, de UNDP en afgevaardigden van verschillende ministeries.

Met een NCA wordt beoogd dat er nationale eenduidigheid is over de richting die Suriname wil opgaan met betrekking tot klimaatverandering. Verder moeten hiermee de nodige activiteiten in kaart gebracht worden; activiteiten waar Suriname technische dan wel financiële assistentie nodig heeft. Het gaat allemaal om zaken die dan reeds met de belanghebbenden

besproken zijn. De IMUS-CCE Roadmap wordt geleid door het Ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM) met als secretariaat de directie Klimaatverandering. De routekaart zal tevens de laatste reeks outputs integreren die al zijn geleverd in het kader van de verschillende initiatieven. Het doel is om het Nationaal Klimaatakkoord (NCA) aan het begin van het derde kwartaal van 2023 af te ronden en te ondertekenen. Aanvullende reeds gemobiliseerde middelen omvatten ondersteuning van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB) voor de inschakeling van een internationale adviseur die de minister van ROM zal assisteren bij de ontwikkeling van de IMUS-CCE Roadmap en gerelateerde activiteiten in 2023.

COP27

Voortbouwend op de participatie aan de 26ste VN-Klimaatconferentie (COP26) in Glasgow, Schotland, nam president Chandrikapersad Santokhi in november 2022 deel aan de 28ste VN Klimaatop in Egypte. Het is van essentieel belang dat

Suriname tijdens dergelijke bijeenkomsten in voldoende mate zijn standpunten met betrekking tot klimaatverandering kenbaar heeft gemaakt. Aan COP27 namen afgevaardigden uit bijna 200 landen deel. Tijdens deze bijeenkomst is er gesproken over het compenseren van ontwikkelingslanden voor de toenemende schade als gevolg van de opwarming van de aarde. Ook Suriname is van mening dat de klimaatveranderingen en de energiecrises niet alleen veroorzaakt zijn door de oorlog in Oekraïne en dat wetenschappelijke onderzoeken aangeven dat de wereld, met name de geïndustrialiseerde landen, niet genoeg doen om de CO₂-uitstoot aan te pakken voor behoud van onze planeet. President Santokhi gaf aan dat Suriname de long is van de wereld en dat wij daarvoor nu iets terug moeten krijgen. Tevens wil hij de perceptie van het begrip ‘Loss and Damage’ (schade en verlies), dat de wereld hierover heeft, beïnvloeden. Dit kwam duidelijk naar voren tijdens zijn nationale verklaring waarom ‘Loss and Damage’ in het Parijs Akkoord opgenomen moet worden. “Ik sta hier als vertegenwoordiger van een zeer kleine groep landen. Een groep van slechts drie landen die nog steeds koolstof negatief zijn. De bijdrage van Suriname aan de mondiale uitstoot is 0.01% en we zijn een netto koolstofput, we zijn in feite koolstof negatief. Desondanks zijn we zeer kwetsbaar voor de gevolgen van het klimaat”, vervolgde de president zijn toespraak. De president

haalde ook de gewaagde beslissingen aan die genomen zijn om het land voor te bereiden: ” We hebben een sterk institutioneel en beleidskader gecreëerd, met een nationaal beleid inzake klimaatverandering, een strategie- en een actieplan, een nationaal aanpassingsplan, en sectoraal beleid dat hoge prioriteit geeft aan klimaatdoelstellingen”.

Financiële middelen uit Klimaatfonds

Om toegang te krijgen tot klimaatfinanciering is het van belang dat Suriname voldoet aan de door het Internationaal Klimaatfonds gestelde voorwaarden. Het Green Climate Funds oftewel Internationaal Klimaatfonds, dat is voortgekomen uit het Parijs Akkoord van 2015, stelt aan de kleinere landen middelen beschikbaar deze effecten te mitigeren. Het fonds stelt echter hoge eisen. Dat is ook de reden dat Suriname samen met consultants nagaat hoe voldaan kan worden aan de voorwaarden, zodat er toegang verkregen kan worden tot de beschikbare middelen. Suriname is niet in staat om zich met eigen middelen in te dekken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Kleine landen zijn weinig agressief om te trekken uit het Klimaatfonds. Suriname is echter actief op dit stuk. Ngo’s, de private sector en de overheid worden blijvend ondersteunen om toegang tot de middelen te verkrijgen. Behalve de Caribbean Development Bank (CDB) met

**GREEN
CLIMATE
FUND**

welke ondersteuning het GCF Readiness project wordt uitgevoerd, is ook de Frankfurt School (FS) uit Duitsland een van de partners om Suriname in het proces te begeleiden.

Veiligheid

Een van de belangrijkste prioriteitsgebieden van de regering-Santokhi-Brunswijk is het versterken van veiligheid. Immers, vanaf het aantreden is aangegeven, dat het beleid zich zal toespitsen op vergroting van de nationale en regionale veiligheid, bescherming van de soevereiniteit en territoriale integriteit, verbeteren en in stand houden van de reputatie van ons land, op basis van respect en gelijkwaardigheid, duurzame ontwikkeling (economisch, sociaal en milieu), bevordering van de politieke stabiliteit en veiligheid in de regio met het oog op realisatie van duurzame vrede. In 2023 werd het eerste Nationale Veiligheidsplan samengesteld voor Suriname.

Orde, rust en veiligheid

Het verhogen van het veiligheidsgevoel van de samenleving blijft één van de prioriteiten van de algehele regering. Het is bewezen dat veiligheid één van de voorwaarden is om te komen tot duurzame sociale en economische ontwikkeling. De veiligheidsdiensten blijven landelijk voortvarendheid betrachten bij het voeren van beheersdaden op ons territorium. Het Nationaal Leger voert grote operaties uit zowel met nationale als buitenlandse partners. Na de calamiteiten van vrijdag 17 februari heerste er angst en onzekerheid in de samenleving. De regering heeft dit heel serieus genomen. Met alle éénheden is de situatie onder controle gebracht. Er is een goede samenwerking tussen Defensie (Nationaal Leger) en het Korps Politie Suriname (KPS). In deze samenwerking zijn ook het Directoraat Nationale Veiligheid (DNA), het Korps Brandweer Suriname (KBS) en de Dienst Penitentiaire Inrichtingen betrokken. Alles wordt vanuit een centraal punt gecoördineerd. De focus van de regering is op veiligheid, orde en rust, landelijk en in het binnenland. Er wordt ingezet op veel meer zichtbare surveillance van politie en militairen.

Gezamenlijke operaties

Er zijn enkele gezamenlijke operaties geweest waarbij het leger en de politie samen hebben opgetrokken. Zo is er tijdens de Operatie Koejake nagegaan als er

inderdaad aan goudwinning werd gedaan in het westen van Suriname. Verder werd in de periode van de demonstraties van de Organic Movenemt de Operatie Vuurdoop uitgevoerd. Ook is de Operatie Piranha uitgevoerd, waarbij het Nationaal Leger het Openbaar Ministerie heeft ondersteund bij de bestrijding van milieucriminaliteit. Hierdoor zijn tien skalians onklaar gemaakt. Bij de civiel-militaire Operatie Gran Mati zijn meer dan 500 bewoners van Apoera en de omgeving geholpen aan medische en tandheelkundige zorg. Dit werd gedaan met zowel lokale artsen als buitenlandse partners. De Operatie Marbonsu werd tot de eerste week van januari 2023 uitgevoerd. Er zijn ook geheime operaties geweest in de strijd tegen transnationale en georganiseerde criminaliteit.

Het Nationaal Leger heeft tijdens de overstroming in het Brokoponggebied samen met het NCCR de getroffen bewoners ondersteund. Ook zijn er gezamenlijke patrouilles geweest met de Fransen op de Marowijne- en Lawarivier, en gedurende eigen patrouilles te lucht en te land heeft het Nationaal Leger het overheidsgezag doen gelden. De gezamenlijke patrouilles tussen de Marine en Kustwacht op zee zijn ook uitgevoerd.

Integraal veiligheidsbeleid

Er zijn regelmatig gesprekken geweest tussen de veiligheidsbonden en de regering. Gezamenlijk is er overeenstemming over vraagstukken waarmee de veiligheidsdiensten te kampen hebben. In het kader van het oplossen van deze vraagstukken heeft president Chandrikapersad Santokhi alle betrokken actoren op het hart gedrukt om gezamenlijk aan de slag te gaan. Het staatshoofd heeft daarbij aangegeven dat er rekening gehouden moet worden met de krappe beschikbare middelen. De Bond Penitentiaire Ambtenaren, Bond Beveiligings- Bijstandsdienst Suriname en Bond van Personeel bij de Brandweer zijn allen onderdeel van het overleg, om te komen tot een nationaal integraal beleid, waarbij de doelen gezamenlijk worden aangepakt.

Monitoringsteam Veiligheid Ondernemers

Op maandag 6 februari 2023 is het Monitoringsteam Veiligheid Ondernemers per beschikking geïnstalleerd door minister Kenneth Amoksi van Justitie en Politie. Dit team zal zich buigen over de veiligheid van de Surinaamse gemeenschap in het algemeen en van de Chinese ondernemers in het bijzonder. Dit vanwege de recente

verruwing in criminaliteit naar voornamelijk Chinese ondernemers. Dit team wordt geleid door de Commissaris van Politie, Orlando Jacott. Het team bestaat uit vertegenwoordigers van het Ministerie van Justitie en Politie, het Korps Politie Suriname (KPS), de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB), Vereniging Particuliere Beveiligingsbedrijven Suriname (VPBS), Suriname Chinese Business Alliance (SCBA), Suriname Chinese Youth Federation (SCYF) en enkele Chinese ondernemers. Er wordt van gedachte gewisseld over veiligheidsissues. Daarnaast zijn er concrete actiepunten voor het opvoeren van de veiligheid in het algemeen en die van de Chinese gemeenschap in het bijzonder.

Het belang van Cyber Security

Regionale veiligheid is vandaag de dag meer dan fysieke veiligheid en bescherming. Cyber security is thans ook deel van de multidimensionale veiligheid in de wereld. De Surinaamse regering erkent volgens president Chandrikapersad Santokhi dan ook het belang van cyber security. Het staatshoofd heeft aangegeven dat de bewustwording op het gebied van cybercriminaliteit vergroot moet worden. Het doel is om het risico op cybercriminaliteit te verkleinen en mechanismen in te voeren om de cyberbeveiliging te verbeteren. Suriname maakt deel uit van de Caricom Implementation Agency for Crime and Security (IMPACS). Een van de voornaamste doelen is de detectie, wetgeving en onderzoeksmethoden met betrekking tot cyberveiligheid te verbeteren, en om te voldoen aan internationale normen. Rappe ontwikkelingen in technologie maken onderzoeksprocedures naar cybercriminaliteit zeer complex. Gezien de toename van cybercriminaliteit in de regio, heeft IMPACS een preventief karakter met als doel het bewustzijn onder de CARICOM-lidstaten te vergroten. Dit doet de organisatie door het opzetten van een centraal platform. Daarbij zullen cyberbedreigingen en -aanvallen in de CARICOM geregistreerd worden met eventuele data-uitwisseling tussen partners.

Suriname en Cyber Security

“De Surinaamse overheid heeft de verantwoordelijkheid op zich genomen om op deze bedreigingen te reageren door een 24/7 Cyber Security Incident Response team op te zetten”, zegt het staatshoofd. Met de juiste wetgeving zal er een gespecialiseerde eenheid worden opgericht, die in het kader van de internationale samenwerking zal zorgen voor een gezamenlijke aanpak van cyberveiligheid van de naties in de regio.

Voor de aanpak van cybercrime is er in juni 2022 een Informatie Platform opgericht door de gemeenschap, voor de gemeenschap, nl. het Meldpunt Informatie Anoniem (MIA). Ook is er binnen het Directoraat Nationale Veiligheid, een 24/7 Cyber Division opgericht, waarbij er personeel getraind is in het kader van Cyber Security, door INTERPOL, IMPACS, OAS, CICTE en CSIRT Brasil. Voor professionals is het van belang recente veiligheidswerken en procedures scherp in de gaten te houden. Met het systeem kan er op een moderne en vlotte wijze informatie gedeeld worden die kan leiden tot berechting van zij die computersystemen misbruiken. Maar zonder de hulp van regionale en internationale partners is het traject voor bewustwording en preventie moeizamer.

Gemeenschappelijk masterplan

In november 2022 hebben Suriname, Brazilië, Frans-Guyana en Guyana overeenstemming bereikt voor het activeren van een gemeenschappelijk veiligheids masterplan 2022/2023. Het gezamenlijk bereiken van een akkoord om de gezamenlijke veiligheidsdreigingen en uitdagingen de kop in te drukken, is noodzakelijk. Dit plan, genaamd Common Security Masterplan, is op 24 november 2022 ondertekend door vertegenwoordigers van de landen. Voorafgaand aan de ondertekening heeft het Ministerie van Defensie op deze dag de tweede editie van de Guiana Shield Strategic Dialogue georganiseerd. Top defensiefunctionarissen uit Suriname, Brazilië, Frans-Guyana en Guyana hebben informatie uitgewisseld en gediscussieerd over de aanpak van gezamenlijke veiligheidsdreigingen en uitdagingen, waarmee de landen geconfronteerd raken. De dialoog en het plan hebben als doel het in kaart brengen en beheersen van veiligheidsrisico's. Ook het aangaan van partnerschappen met de buurlanden om de uitdagingen samen het hoofd te bieden. Ook is het noodzakelijk om te doen aan capaciteitsversterking van defensieorganisaties. Vorig jaar is tussen de drie Guyana's de eerste editie van dit veiligheidsplan beklonken, dat voor de landen wederzijdse voordelen heeft opgeleverd. Brazilië is ook uitgenodigd om te participeren in de dialoog en vervult de rol van waarnemer. Het zuiderbuurland maakt geen deel uit van het Guyanaschild, maar zal een wezenlijke bijdrage kunnen leveren bij de inspanningen ter onderdrukking van gemeenschappelijke veiligheidsrisico's. Dit vanwege het feit dat het gaat om gemeenschappelijke vraagstukken.

In het nieuwe veiligheidsplan komen aan de orde maritieme veiligheid, aanpak van mensensmokkel, klimaatverandering en rampen. Uitwisselingsprogramma's in het kader van capaciteitsversterking op verschillende niveaus van het afgelopen jaar zullen ook in het komende jaar voortgezet worden. Daarnaast zal de gezamenlijke aanpak van grenscontroles worden voortgezet. Er wordt gewerkt aan het intensiever inspelen op de uitdagingen voor de veiligheid op maritiem gebied. Daarnaast zullen partijen elkaar ook bijstaan om de veiligheidsrisico's van cybercrime te onderdrukken.

Nationaal Strategisch en Veiligheidsplan

Veiligheid is meer dan criminaliteitsbestrijding alleen. Het omvat veel meer aspecten die van belang zijn voor zowel de persoonlijke ontwikkeling als de groei als samenleving. In dit kader is een nationaal en integraal veiligheidsbeleid van eminent belang. Tijdens de eerste veiligheidsconferentie van de werkgroep Nationaal Strategisch en Veiligheidsplan in april 2023, heeft president Chandrikapersad Santokhi het belang van nationale veiligheid benadrukt. "Samen staan wij sterk om de veiligheid op te pakken en een veilige natie te creëren, waarbij wij elkaar kunnen steunen, respecteren en een veilig gevoel kunnen hebben", aldus

het staatshoofd, dat nationale veiligheid onderdeel van nation building noemde. Nationale veiligheid is voor de staat van belang voor het vergroten van haar ontwikkelingspotentieel, aantrekken van investeerders en het uitdiepen van sectoren, zoals de toerisme- en agrarische sector. President Santokhi nam het eerste exemplaar van het veiligheidsplan in ontvangst uit handen van Melvin Linscheer.

Het staatshoofd onderstreepte daarbij zowel het belang van een veiligheidsplan als de rol van de veiligheidscommissie. In de werkgroep Nationaal Preventie en Veiligheidsplan (NPV) van het Kabinet van de President van Suriname hebben verschillende actoren waaronder Volksgezondheid, Directoraat Nationale Veiligheid (DNV), Nationaal Leger (NL), Korps Politie Suriname (KPS), het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS) en de Surinaamse Kustwacht (KW) zitting.

Eerder heeft president Chandrikapersad Santokhi gemeend om naast de Veiligheidsraad een Nationale Veiligheidscom-

adviserend op te treden in het uitvoeren van deze verantwoordelijkheid. Dat is onder andere het handhaven van de nationale veiligheid en vrede, het bewaren van de eenheid in ons land en het beschermen van de fundamentele beginselen van democratie en rechtstaat. De Nationale Veiligheidscommissie zal onder leiding van de president, elke dreigende inbreuk op deze beginselen of elk dreigend geschil, dat kan leiden tot inbreuk op deze beginselen, onderzoeken en hiertoe de noodzakelijke maatregelen ter mitigeren van deze dreigingen, adviseren aan de president. Het uitgangspunt is middels gecoördineerd overleg, een vreedzame oplossing van deze dreigingen te realiseren. De instandhouding van de fundamentele constitutionele beginselen van de democratische rechtstaat en het bewaken van de nationale veiligheid en de soevereiniteit van de Republiek Suriname zijn de leidraad van de regering.

Veiligheid Luchthavens

Ook de veiligheid van de luchthaven werd ter hand genomen. Hiervoor werd Het Platform Beveiliging en Veiligheid Johan Adolf Pengel Luchthaven (PBV-JAP) ingesteld. Het platform dat in 2022 is geïnstalleerd, heeft als doel de bevordering van een integrale aanpak van terrorismebestrijding, orde en veiligheid,

criminaliteitsbestrijding en grensbewaking. Verschillende actoren hebben hierbij zitting en er vindt regelmatig overleg plaats. Alle actoren hebben vanuit hun vakgebied en expertise verdere verbeterpunten vastgelegd, die in een rapport aan het staatshoofd gepresenteerd zullen worden. Er zijn vijf werkgroepen ingesteld waarvan elk zal worden voorgezeten door een voorzitter die op regelmatige basis zal rapporteren naar het platform. Het gaat om de werkgroepen Beveiliging en Terrorismebestrijding; Criminaliteit, Orde en Veiligheid; Grens en Vracht; Grens en Passagiers; Gemeenschappelijke CCTV-infrastructuur. Het platform heeft verder als doel ervoor te zorgen dat Suriname kan voldoen aan alle internationale veiligheidsprotocollen en -standaarden, op onze internationale luchthaven en omgeving. Ook is het de bedoeling om de samenwerking tussen de verschillende actoren verder te verbeteren. Ook is de presidentiële werkgroep Veiligheid Luchthaven Zorg en Hoop ingesteld. De werkgroep heeft een rapport over de activiteiten vanaf haar installatie aan het staatshoofd overhandigd. De presidentiële werkgroep is in mei 2022 geïnstalleerd met als opdracht een quick scan van de veiligheid rond het vliegveld Zorg en Hoop en aanbevelingen daartoe. Daarbij moesten de knelpunten benoemd en verbeterpunten worden aangedragen, zodat

zaken op beleidsniveau aangepakt kunnen worden. De deskundigen zullen waar nodig wederom geraadpleegd worden als het gaat om het invulling geven aan de aanbevelingen.

Sociaal Programma

In 2022 is het Social Beneficiary Programma in het leven geroepen, wat inhoudt dat alle subsidies afgeschaft worden. Op 31 januari 2023 vond de lancering hiervan plaats. Het sociaal vangnet, dat valt onder het Ministerie van Sociale Zaken, is ook in dit programma meegenomen. Om de minderdraagkrachtigen tegemoet te komen, heeft de regering-Santokhi-Brunswijk besloten om die gezinnen een tegemoetkoming van SRD1800 te geven. Dit geld wordt verstrekt via de Moni Karta's. Van januari tot en met maart 2023 zijn 18.100 gezinnen hiervoor in aanmerking gekomen. Het ging om senioren burgers, gepensioneerden, personen uit zwakke huishoudens en mensen met een beperking.

Op 27 februari 2023 zijn de landelijke fysieke en online registraties voor de koopkrachtversterking van start gegaan. Om dit proces goed te laten verlopen, hebben ambtenaren van het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting eerst een training gevolgd. Wat de maand april 2023 betreft, hebben 31.038 gezinnen de SRD1800 ontvangen. De planning is om tegen eind 2023 ongeveer 60.000 gezinnen tegemoet te komen met de koopkrachtversterking. Om dit sociaal programma uit te voeren, heeft de regering SRD1.2 miljard gereserveerd. Er is sinds het aantreden van regering-Santokhi-Brunswijk, continu gekeken naar additionele voorzieningen,

Het Ministerie van Financiën en Planning moet de financiële middelen op de begroting 2023 kunnen vinden om te kunnen betalen wat overeengekomen wordt. In dit verband is er overleg geweest in de laatste week van april 2023, met de Cluster Ministers, wat geresulteerd heeft in een overeenstemming op 4 mei 2023. Op basis van de projecties van inkomsten zullen ambtenaren en aan hun gelijkgestelden, alsook de gepensioneerd en een additionele koopkrachtondersteuning van SRD 2500, belastingvrij ontvangen over de komende zes maanden.

Olie en Gas

Onze geografische regio is gezegend met enorme hoeveelheden natuurlijke hulpbronnen. In het recente verleden zijn we zeer verheugd met substantiële offshore olie-ontdekkingen. Er worden twee belangrijke doelen voor ons land benadrukt, namelijk het betrekken en stimuleren van lokaal ondernemerschap en het aantrekken van buitenlandse investeringen. Die passen namelijk precies in het beleid van deze regering. Zij zet zich dan ook in om onze nationale energie-, olie- en gasindustrie verder te ontwikkelen ten behoeve van de Surinaamse bevolking. We zijn gezamenlijk bezig met transformationele ontwikkelingen in de olie- en gasindustrie, om de ontwikkeling van conglomeraten van industriële complexen op basis van goedkope en schone energie te vergemakkelijken.

Staatsolie, onze nationale oliemaatschappij en eigendom van de Surinaamse regering, heeft ons vertrouwen gekregen om voorop te lopen bij het promoten van deze energie-, olie- en gasbronnen. Het beleid van deze regering is namelijk ook om onze lokale content te maximaliseren. Daarom wordt in alle overeenkomsten, die met internationale oliemaatschappijen worden afgesloten, een vast 'local content' verplichting opgenomen. De internationale oliemaatschappijen moeten zoveel mogelijk werken met lokale content en goederen, diensten en materialen die Suriname bezit. Ons binnenlandse bedrijfsleven wordt ontplooid en in het kader hiervan worden al hun eigen initiatieven gepromoot. Zij maken zich klaar voor interactie met de internationale bedrijven, om zich te houden aan hun strikte normen op het gebied van standaardisatie, gezondheidsveiligheid en milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De olie- en gasindustrie van ons land zal onze ontwikkelingstoekomst zijn voor de volgende generatie. Ook dit jaar blijven we op koers om de ontwikkelingen in deze industrie verder te ontplooiën.

Nationale Dialoog

Op nationaal vlak zijn er veel resultaten bereikt en er is ook veel bijgestuurd, mede dankzij de pre-dialoogsessies die na de onregelmatigheden van vrijdag 17 februari 2023 gevoerd zijn met alle lagen van de bevolking om de essentie van de ontstane situatie te achterhalen. De regering en coalitiefracties hebben op 17 mei 2023 het verslag van de pre-dialoogsessies uitvoerig besproken in het Perisentrum van het Kabinet van de President. De vicepresident, districtscommissarissen, departementsdirecteuren en andere regeringsfunctionarissen hebben

het geheel doorgenomen en besproken. Er zijn diverse onderwerpen uitgelicht, zoals macro-economische vraagstukken, het fiscale beleid, het IMF-programma, capaciteitsversterking, maatregelen om de samenleving te beschermen en integriteitskwesaties. De regering en coalitiefracties zullen als collectief werken om duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen. Het verslag van de pre-dialoogsessies heeft geholpen om de ontwikkelingsrichting van Suriname voor de tweede helft van de regeertermijn te bepalen. De regering zal in de tweede helft meer inspelen op diverse aspecten zoals beter onderwijs, kwalitatieve gezondheidszorg en betere communicatie tussen regering en belanghebbenden. Ook in de tweede helft van de regeertermijn zal regering-Santokhi-Brunswijk in dialoog blijven met alle lagen van de bevolking.

Communicatie – de binding met het volk

Communicatie is een belangrijk onderdeel voor wederzijds begrip. Daarom is dit onderdeel van eminent belang voor de regering waar in de tweede termijn van de regeertermijn van regering Santokhi-Brunswijk veel meer aandacht besteed zal worden. Waar er afstand is gekomen met de burgers, zal deze

gedicht worden. De verbinding met de burgers van ons land, is een belangrijke graadmeter voor het ontwikkelen van ons nationaal beleid. De Regering Santokhi-Brunswijk is altijd voorstander geweest van openbaar en transparant bestuur en heeft bij haar aantreden aangekondigd, dat er middels divers communicatiemomenten, optimaal interactie zal plaatsvinden met de media en de burgers van ons land. De media is specifiek, omdat zij de vertaalslag maken van alle actualiteiten richting de burgers. Actualiteiten worden dagelijks verspreid vanuit het communicatie departement van het Kabinet van de President, waaronder door de Units: de Communicatie Dienst Suriname (CDS), de Communicatie Unit van de President (CUP) en de afdeling Woordvoering. Er is een overload geweest van informatie over verschillende onderwerpen. Niet alle informatie heeft de burgers bereikt en dit vraagt om meerdere evaluatiemomenten, zodat er tijdig bijgestuurd kan worden. In de tweede helft van dit regeertermijn, zal er toegespitst worden, op de componenten die zorgen voor doelgerichte communicatie. Hoe maken wij effectief de brug met de burgers. En ontstaat er een wisselwerking van informatie brengen en informatie halen. De strategie, het beleid, de structuren, de middelen, de beschikbare capaciteit en kwaliteitsmechanismen zijn belangrijke onderdelen die getoetst zullen worden, om na te gaan, in hoeverre, communicatie, een vraagstuk is bij de informatie overdracht. Communicatie is namelijk een essentieel onderdeel van het algeheel strategisch beleid en diverse componenten die zorgen voor efficiënte en effectieve communicatie. In januari 2023 is reeds een start gemaakt met dit professionaliseringstraject en zijn de structuren geëvalueerd en zijn er trainingen verzorgd voor capaciteitsverbreding en versterking. Tijdens de ‘opo yari mediabijeenkomst’ begin van dit jaar, is er gebrainstormd over de behoeften, wensen en verwachtingen van de verschillende mediahuizen. In de tweede helft, zal er meer aandacht worden besteed aan transparante en adequate communicatie. Om ervoor te zorgen dat alle prioriteitsgebieden gevolgd en beoordeeld kunnen worden, op basis van juiste en volledige informatie. De onderlinge samenwerking tussen de ministeries is hierbij noodzakelijk om ervoor te zorgen dat wij als één overheid naar buiten treden. Na elke regeringsraadvergadering komt er een persmoment om met één informatie te ontvangen over de genomen besluiten. Op basis van de actualiteiten, kan er driewekelijks een persconferentie plaatsvinden om voldoende informatie te verstrekken aan de media. Er komen meerdere momenten, waarbij de President toegankelijk is voor het bespreken van actualiteiten en vragen van de burgers zal beantwoorden. Het fenomeen ‘fake news’ zal ook actief worden aangepakt, om de burgers continu te voorzien van de juiste informatie. Goed bestuur betekent voor de Regering Santokhi- Brunswijk, goede communicatie over de verschillende beleidsgebieden, waarbij er op basis van de genomen verantwoordelijkheid effectief wordt gecommuniceerd.

Resultaten Staatsraad

- Advies houdende wijziging van het Staatsbesluit van 29 mei 1997, ter uitvoering van artikel 3 lid 1 van de Wet heffing Kanselarijrechten (S.B. 1991 no.4) (S.B. 1997 no.32)(S.B. 2009 no.176)(S.B. 2012 no 71), zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2021 no. 40, alsmede aan de daarbij behorende Nota van Toelichting (Missive no. 1618/RvM van 22 september 2021)
- Advies van de ontwerpwet houdende regels betreffende uitvoering van het verdrag betreffende het verbod op de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden, het gebruik van chemische wapens en de vernietiging van deze wapens, alsmede de wijziging van het Wetboek van Strafrecht (Wet Uitvoering Chemisch Wapenverdrag), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van Toelichting.
- Advies inzake ontwerpwet houdende wijziging van regels voor duurzaam milieumanagement (Milieu Raamwet) (S.B. 2020 no. 97), alsmede aan de daarbij behorende Memorie van toelichting.
- Advies " ontwerp wet houdende vaststelling regels betreffende de instelling van het Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agribusiness" (Wet Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agribusiness NOFA).
- Advies ontwerp " Centrale Bankwet 2022".
- Advies inzake Nota van Wijziging op de Ontwerpbegroting 2022.
- Advies inzake IGSR
- Advies inzake Ontslagwet 2018
- Advies inzake Tabakswet
- Advies inzake herziene versie Wet Kinderombudspersoon
- Advies inzake Decreet Beginselen Grondbeleid (Besluit Grondhuurvergoeding 2023)
- Advies inzake Decreet Mijnbouw
- Advies inzake het Comptabiliteitsbesluit
- Advies inzake het Kwekersrecht en in de handel brengen van teeltmateriaal van plantenrassen (Zaaizaad- en Plantgoedwet)
- Advies inzake Wet Toezicht en Bank- en Kredietwezen 2023
- Advies inzake Wet Herstel en Afwikkeling Kredietinstellingen Tussentijds advies inzake Besluit KMO Fonds
- Advies Wet Algemeen Pensioen
- Advies inzake Prijsaanduidingsbesluit
- Advies inzake verslag "Aangepast Kiesstelsel"
- Advies inzake Wet Bedrijven en Beroepen
- Advies inzake Besluit Elektriciteitsstarieven
- Advies inzake Besluit Subjectsubsidie Elektriciteit
- Advies inzake Besluit Nationaal Jeugdinstituut
- Advies inzake Besluit Verkiezing leden Jeugdraad Suriname 2023

REGIONAAL

Een belangrijk onderdeel van het beleid van de Regering Santokhi-Brunswijk is het optimaliseren van de internationale relaties. Vooral binnen de regio heeft de regering het afgelopen jaar aanzienlijke stappen gezet richting het verdiepen en opbouwen van duurzame samenwerkingen, zowel met andere regeringen, als met ondernemingen binnen de regio.

Het voorzitterschap van de CARICOM van Suriname van 1 juli 2022 tot en met 31 december 2022 heeft hierin een wezenlijke rol gespeeld. Tijdens de 43e CARICOM Staatshoofdenvergadering in Paramaribo, werd president Chandrikapersad Santokhi officieel benoemd tot voorzitter, een taak die hij erg serieus heeft genomen. In zijn eerste speech als voorzitter gaf hij aan: “We find ourselves at a crossroads and it is the moment to re-assess, refocus and recommit our endeavors to ensure sustainable development and prosperity...”. Samen met zijn collega staatshoofden heeft hij zich verdiept in actuele zaken van regionaal en internationaal belang en als voorzitter heeft de president ervoor kunnen zorgen dat de CARICOM enkele belangrijke keuzes heeft gemaakt die geleid hebben tot een vergrote participatie tussen de lidlanden.

Suriname als voorzitter CARICOM

Als voorzitter heeft president Santokhi op diverse officiële gelegenheden gesproken en zo de CARICOM-agenda uitgedragen. De president heeft enkele prioriteitsgebieden geïdentificeerd en hierop de nadruk kunnen leggen tijdens het voorzitterschap. Zo is er aandacht besteed aan voedselveiligheid, klimaatverandering, ook waren investeringen en algemene veiligheid veelvoorkomende onderwerpen. Ook is er gekeken naar het verdiepen van de samenwerking tussen de lidlanden, met name op de prioriteitsgebieden. Het uitgangspunt is steeds geweest dat onze landen te maken hebben met soortgelijke problematiek, waarbij kleinschaligheid vaak beperkend werkt. Het samen optrekken van de regio zorgt voor voordelen en draagt bij tot een sterke onderhandelingspositie.

Speciale aandacht van de CARICOM was nodig voor de grote onrust in lidland Haïti. Sinds de moord op president Jovenel Moïse in 2021, is het land stuurloos,

terwijl de ene na de andere catastrofe plaatsvindt. Grote voedseltekorten, een cholera-uitbraak en een golf aan bendegegeweld leidden tot een gevaarlijke situatie in het land waarvan de consequenties niet te overzien zijn. President Santokhi heeft in zijn rol als voorzitter samen met een vertegenwoordiging van CARICOM-staatshoofden de ontwikkelingen op de voet gevolgd en er zijn verschillende vergaderingen geweest waarbij er besproken is hoe de CARICOM de rust in de regio het beste kan bewaren en het lidland kan ondersteunen in deze moeilijke tijd. Ook is er hulp gezocht buiten de CARICOM en hebben onder andere Canada en Rwanda hulp geboden aan Haïti.

CARICOM & duurzame groei

De CARICOM-landen beschikken over aanzienlijke rijkdommen die vaak niet optimaal ingezet kunnen worden, omdat directe financiën vaak ontbreken. Om te komen tot duurzame groei binnen de regio, zijn er internationale investeerders nodig die volgens soepele voorwaarden financiën ter beschikking zouden kunnen stellen. Door samen te werken, kunnen de CARICOM-landen een beter investeringsklimaat bieden aan internationale partners. Een grote stap in die richting is gezet met de ondertekening van een partnership agreement met de African Export-Import Bank op 1 september 2022. De bank die de belangrijkste multilaterale financiële instelling is in Afrika, ziet grote potentie in het Caribisch gebied en heeft toegezegd in de toekomst de Caribbean Exim Bank op te zetten. Vooruitlopend daarop, is de bank bereid 700 miljoen Dollars in de regio te investeren.

CARICOM & VN

Daarnaast is er gesproken met de Verenigde Naties over het ontwikkelen van nieuwe voorwaarden en mogelijkheden voor het aanspreken van fondsen en financiering voor landen in het Caribisch gebied. Momenteel kunnen CARICOM-landen in veel gevallen geen gebruik maken van bijvoorbeeld fondsen voor de bestrijding van de gevolgen van klimaatverandering, omdat het per capita inkomen te hoog is. Gekeken wordt naar een andere graadmeter die vooral kijkt naar de kwetsbaarheid van de gebieden en naar de behoeften. Dit zou betekenen dat CARICOM-landen kunnen komen aan financiën, zodat gewerkt kan worden aan de duurzame ontwikkeling van onze regio.

CARICOM & Klimaatsverandering

De gevaren van klimaatverandering zijn al jaren een zorgpunt voor de regio en vragen om steeds dringendere maatregelen. Met de Verenigde Naties en andere internationale organisaties zijn er initiatieven in ontwikkeling die landen in de regio kunnen inzetten om zich te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Eén van de ontwikkelingen is het instellen van fondsen die gelden ter beschikking kunnen stellen in het geval van 'Loss and Damage' als gevolg van klimaatverandering. Voorheen waren financiën alleen beschikbaar ter voorkoming of vermindering van de gevolgen van klimaatverandering. Met gelden uit zo een fonds zou Suriname bijvoorbeeld schade als gevolg van wateroverlast kunnen herstellen. Er zijn plannen gemaakt voor het ontwikkelen van een regionale 'carbon strategy' om zo de toegang tot klimaatfinanciering te vergemakkelijken.

Agri-Investment Forum & Expo

Een ander vraagstuk dat regionaal prioriteit geniet, is voedselzekerheid. In augustus 2022 is bekeken hoe hiermee als regio omgegaan kan worden tijdens het Agri-Investment Forum & Expo op Trinidad & Tobago. Verschillende technologische ontwikkelingen bieden de regio de kans om de agrarische productie te optimaliseren. Het uiteindelijke doel is regionaal minder afhankelijk te zijn van importen van buiten de regio. Er wordt ook

gekeken naar producten die landen voortaan regionaal kunnen afnemen. Hiervoor is onder andere het CARICOM Interactive Marketplace & Suspension Procedure (CIMSoPro) gelanceerd. Het platform, dat een initiatief was van Suriname, biedt regionale producenten de gelegenheid hun producten aan te bieden aan regionale kopers.

Het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij nam deel aan het Agri-Investment Forum & Expo met een delegatie van overheidsfunctionarissen en vertegenwoordigers van de particuliere sector. De delegatie reisde ook af naar Barbados voor een handelsmissie met als doel de marktkansen voor Surinaamse landbouwproducten te verkennen.

The Crime Challenge

Op 17 en 18 april 2023 is op Trinidad & Tobago het regionaal symposium georganiseerd met als thema 'Violence as a public health issue – The Crime Challenge'. Het thema is momenteel erg relevant binnen de regio. Veel CARICOM-landen hebben te maken met vraagstukken op gebied van misdaad en geweld die ontwikkeling en groei in de weg staan. Tijdens het symposium is er vanuit een brede basis en met een wetenschappelijke benadering gekeken naar deze vraagstukken en het uitgangspunt is geweest dat vanuit de ervaring van andere

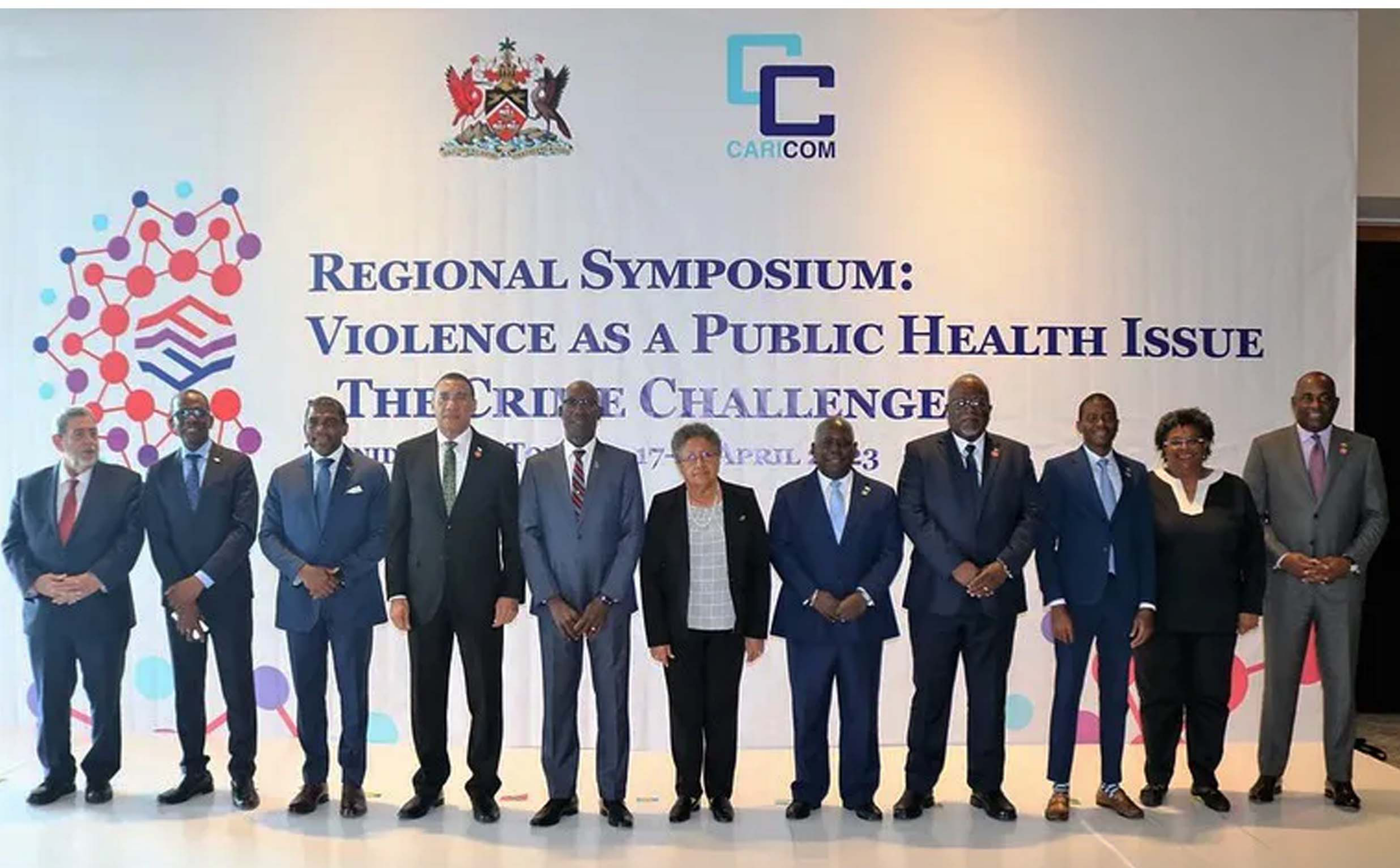

landen gekeken wordt naar oplossingsmodellen voor onze regio. Namens Suriname heeft er een delegatie geparticipeerd aan het symposium, onder andere de minister van Justitie & Politie, Kenneth Amoksi, en de minister van Defensie, Krishna Mathoera, hebben deelgenomen aan het symposium. President Santokhi heeft vanwege dringende nationale kwesties waaraan hij prioriteit geeft, besloten het symposium niet bij te wonen.

Keuring & registratie boten Albina

Met het oog op het vergroten van de regionale veiligheid, wordt het bootverkeer op de Marowijnerivier geordend. Boothouders en de boten die varen langs de Marowijnerivier en die de oversteek doen van Albina naar St. Laurent, worden gekeurd en geregistreerd. De keuring en registratie worden gecoördineerd door het Diaspora Instituut Suriname.

INTERNATIONAAL

De regering-Santokhi-Brunswijk hecht veel waarde aan een buitenlands beleid gebaseerd op vriendschappelijke relaties en wederzijds respect. Vanaf het aantreden in 2020 is er op dit vlak enorm veel werk verricht. Relaties met traditionele landen en partners zijn teruggebracht op een betekenisvol niveau. De relaties met de buurlanden zijn geïntensiveerd. In handel, investeringen en toerismepromotie zijn succesvolle initiatieven ontplooid. Dit heeft bijgedragen aan het herstel en de versterking van de economie. Belangrijke bilaterale relaties werden hersteld en consultatiemechanismen zijn ingesteld. De ambassades van ons land, over de wereld, zijn bemenst en hebben de taak meegekregen te helpen aan het aantrekken van investeringen, het vergaren van kennis, het verkrijgen van technologie en het verwerven van afzetmarkten. Suriname is wederom geplaatst op de wereldkaart. Ons land participeert weer op internationale fora. De interacties met andere landen en de participatie in regionale en internationale organisaties dragen bij aan wederzijds respect en voordeel. President Chandrikapersad Santokhi heeft ontmoetingen gehad met verschillende wereldleiders en collega staatshoofden. Diverse bezoeken aan het buitenland hebben direct toonaangevende resultaten opgeleverd.

Geen enkel land staat op zichzelf. Suriname dient zich als lid van diverse wereldorganisaties te vertegenwoordigen in de wereld. Buitenlands beleid is nodig en een land moet zichzelf laten zien in de wereld. De reizen moeten niet worden gezien als kostenpost, maar als een investering, aangezien de missies zich terug moeten verdienen, en dat gebeurt al. Buitenlandse reizen moeten meer gezien worden als investeringen in diplomatieke samenwerking, zo stelt president Chandrikapersad Santokhi. Hij wees erop dat Suriname mede dankzij buitenlandse diplomatie gedurende de COVID-19-pandemie vaccins heeft ontvangen, alsook steun in de vorm van zuurstof en gezondheidswerkers. Zo is de impact van het buitenlands beleid verregaand. Ook in de komende tijd zal het versterken van bestaande diplomatieke relaties en het aangaan van nieuwe samenwerkingen met wederzijds voordeel prioriteit genieten.

Een bijzonder voorbeeld van de voordelen van een gedegen buitenlands beleid en participatie aan internationale bijeenkomsten is de reis naar Dubai in november 2021, door onder andere president Santokhi. Hij participeerde daarbij aan de EXPO2020. Dit bezoek en de participatie van Suriname die minder dan USD 900.000 gekost hebben, heeft als resultaat dat het bedrijf DP World 100 miljoen Amerikaanse dollars geïnvesteerd heeft in Suriname. Hieruit zullen onder meer werkgelegenheid en belastinggelden voortvloeien. “Wij moeten overal in de wereld vrienden maken en niet alleen met de landen waarmee wij een historische band hebben.”

Sinds het aantreden van de regering-Santokhi-Brunswijk hebben diverse hoge gasten Suriname aangedaan. Zo heeft de staatsminister van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk Saoedi-Arabië, Adel bin

staatsminister van het Koninkrijk Saoedi-Arabië een bezoek bracht aan Suriname. Dit was een goede gelegenheid om te praten over de bilaterale betrekkingen. De diplomaten van beide landen willen de relaties voorbij het diplomatieke gebied brengen, waarbij er afspraken onderling zijn gemaakt. Saoedi-Arabië is een wereldleider op het gebied van olieproductie en -distributie. Er is tijdens het bezoek gesproken over samenwerking op termijn wanneer Suriname klaar is om zijn olievoorraden commercieel te exporteren. Saoedi-Arabië is bereid Suriname bij te staan met de nodige hulp voor het ontwikkelen van de oliesector. Behalve kwesties rond energiewinning, kwamen ook praktische zaken aan de orde, zoals de visumregeling van beide landen. Dit brengt vooral voordeel voor de Surinaamse moslims voor de bedevaart naar Mekka. De Arabische diplomaat sprak van een vruchtbare ontmoeting.

Ook met betrekking tot Tigri zijn er belangrijke vorderingen geweest. Internationaal is het gebruik van een verkeerde Surinaamse kaart aangehaald door Suriname. Dit heeft ertoe geresulteerd dat de juiste kaarten prominenter worden gebruikt. Minister Ramdin van Buitenlandse Zaken, Internationaal Business en Internationale Samenwerking geeft te kennen dat er met betrekking tot het betwiste gebied officiële gesprekken met Guyana op de agenda staan en dat wij in afwachting zijn op de resultaten van de grenscommissie. De kwestie van de

verkeerde kaart, waarbij het grensgebied Tigri niet aan Suriname toebehoort, is aangehaald en de Surinaamse visie hierover is meermalen aangegeven. Prominente kaarten van de wereld geven Tigri nu duidelijk als betwist gebied aan, in plaats van een verkeerde weergave als Guyanees grondgebied.

Indonesië

De jarenlange band met Indonesië is een waardevolle voor Suriname. De vele Indonesische immigranten maken een groot deel uit van de samenleving. In 2022 schonk de Republiek Indonesië USD 100.000 aan Suriname voor drie gemeenschapsontwikkelingsprojecten.

Nederland

De hernieuwde relatie tussen Suriname en Nederland is doorslaggevend geweest voor de huidige vorm van samenwerking gebaseerd op gelijkwaardigheid en wederzijds respect in het belang van de samenlevingen van beide landen. De relatie is tot op het hoogste niveau hersteld. President Chandrikapersad Santokhi is meerdere malen ontvangen door de Nederlandse premier Mark Rutte in Nederland en door de Nederlandse koning Willem Alexander. Daarnaast zijn er meerdere hoge bezoeken gebracht vanuit de kant van de Nederlandse regering met als hoogtepunt het bezoek van premier Mark Rutte in september 2022 en de bilaterale gesprekken daarbij.

De samenwerking tussen beide landen strekt zich uit tot diverse gebieden. Het Makandra-programma is een van de verbanden. Dit programma staat garant voor de implementatie van technische assistentie aan Suriname in diverse sectoren. Dit initiatief levert een duurzame bijdrage aan de rechtstaat, goed bestuur en de sociaaleconomische infrastructuur van ons land. Binnen het dynamische karakter van de historische, culturele, bilaterale en multilaterale betrekkingen tussen de landen, heeft de regering-Santokhi-Brunswijk zich ertoe verbonden om het wederzijds voordelig partnerschap tussen de respectieve regeringen, verder volledig te ondersteunen en te bevorderen, ook die tussen de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld.

Ook de Nederlandse premier Mark Rutte is ingenomen met de herstelde banden tussen Suriname en Nederland. “We hebben te lang geen contact gehad. Ik ben blij hier te zijn en dat het contact hersteld is, ook met jouw succesvolle bezoek aan

Nederland een jaar geleden.” Zo sprak de Nederlandse minister-president op maandag 12 september 2022 tijdens een gezamenlijke persconferentie met president Chandrikapersad Santokhi, die tijdens een tweedaags bezoek gastheer was van premier Rutte. De Nederlandse regering-sleider merkte op dat Nederland en Suriname een geschiedenis van 300 jaar hebben, met heel veel mooie en minder mooie momenten. “Een geschiedenis die we moeten koesteren”, aldus premier Rutte. Volgens premier Rutte heeft de geschiedenis tussen Nederland en Suriname veel opgeleverd: familiebanden, vriendschappen en de bijzondere band tussen de twee landen. Hij erkent dat die geschiedenis ook haar dieptepunten heeft. De mooie aspecten zijn echter dat Suriname toegang heeft tot Europa en andersom Nederland een vriend in en kennis van de regio. De beste manier om inhoud te geven aan de hernieuwde relatie is door te werken. “Wij werken nu al samen op diverse terreinen en zullen de bestaande samenwerking verder uitbreiden”, aldus de Nederlandse regering-sleider op 12 september 2022. Tijdens het bezoek hebben in een buitengewone vergadering van De Nationale Assemblée (DNA), de regeringsleiders Chandrikapersad Santokhi en Mark Rutte een toespraak gehouden. Op 13 september 2022 heeft president Santokhi in zijn rede de historische relatie tussen beide landen benadrukt. “Een historische relatie, niet alleen vanwege het verleden, maar het heden waar wij als twee volwassen landen gezamenlijk staan voor grote uitdagingen in de wereld”, aldus het Surinaamse staatshoofd in 's lands vergaderzaal. President Santokhi merkte op dat de historische relatie veel verder

teruggaat dan de intens en veelbesproken Onafhankelijkheidsverklaring van november 1975. “Een historische relatie alleen al vanwege het feit dat er meer dan 300.000 van onze mensen buiten Suriname wonen, waarvan een groot deel in Nederland. Het officiële tweedaagse tegenbezoek van de Nederlandse regering-sleider Mark Rutte is succesvol geweest.

Een belangrijk resultaat dat de hernieuwde relatie met Nederland en Europese partners heeft geleverd, is het akkoord met de Club van Parijs. Op maandag 21 november 2022 is in Den Haag, Nederland, een bilaterale overeenkomst tussen Suriname en Nederland getekend in het kader van de schuldherschikking onder de Club van Parijs. Dit is de tweede bilaterale overeenkomst die getekend is in het kader van het akkoord dat bereikt is tussen de Club van Parijs en de Staat Suriname op 22 juni 2022. Binnen de Club van Parijs is er gesproken over een bilaterale

schuldherschikking met Frankrijk, Nederland, Israël, Italië en Zweden ter waarde van ca. USD 95 miljoen.

Ook op het gebied van justitie zijn er besprekingen geweest tussen Suriname en Nederland. Deze besprekingen worden gestaag voortgezet. Op het ministerie is er op dinsdag 20 december 2022 een onderhoud geweest tussen minister Kenneth Amoksi van Justitie en Politie en de Nederlandse minister voor Rechtsbescherming, Franc Weerwind. Er werd van gedachten gewisseld over het gevangeniswezen; ondersteuning bij de aanpak van corruptie; mensenrechten en zaken de bilaterale samenwerking rakende. Bij dit laatste betreft het verdragen tot uitlevering dan wel dat in Nederland of Suriname veroordeelde ingezetenen hun straf eventueel in het land van herkomst zouden kunnen uitzitten. In dezelfde lijn hebben de functionarissen ook gesproken over hoe ingezetenen die in een van de twee landen zijn gevonnist, maar te kampen hebben met gezondheidsproblemen, naar hun land zouden kunnen worden overgebracht. Hier zal ook het ministerie van Volksgezondheid bij betrokken worden. Verder zijn de steun van Nederland bij zowel reclassering als wetgeving en het Makandra-project onderwerp van gesprek geweest. Hierbij is nagegaan op welke manier zaken efficiënter kunnen lopen.

Brazilië

“Suriname en Brazilië delen vergelijkbare waarden, ter verdediging van internationale instellingen, regels en normen, om nationale belangen te bevorderen en territoriale integriteit en soevereiniteit te verdedigen”. Zo sprak president Chandrikapersad Santokhi op dinsdag 6 september 2022 ter gelegenheid van de 200ste onafhankelijkheidsviering van de Federale Republiek Brazilië. Ons land onderhoudt vriendschappelijke betrekkingen en positieve samenwerking op verschillende terreinen sinds de onafhankelijkheid van Suriname in 1975. “We zijn niet alleen buurlanden, maar hebben ook heel wat overeenkomsten. We hebben collectieve uitdagingen en vraagstukken, maar ook kansen. Suriname ziet Brazilië als een strategische partner”, aldus president Santokhi. Met het zuidelijke buurland is de samenwerking sterk geïntensiveerd. Brazilië is het vijfde grootste land ter wereld in oppervlak en de derde grootste economie van de Amerika's. De samenwerkingsrelatie die Suriname met Brazilië onderhoudt, wordt beschouwd als een strategisch partnerschap en komt voornamelijk tot uiting middels technische

samenwerkingsprojecten. Hierbij wordt met Braziliaanse deskundigheid assistentie verleend voor het bereiken van duurzame ontwikkeling van verscheidene Surinaamse sectoren, onder andere landbouw, veeteelt, volksgezondheid, veiligheid, defensie, onderwijs en natuurlijke hulpbronnen. Suriname is momenteel één van de landen waarmee Brazilië de meeste technische samenwerkingsprojecten heeft lopen en het is een goed voorbeeld van een succesvolle Zuid-Zuid samenwerking. In de eerste week van december 2022 heeft een delegatie van het Braziliaans Agentschap voor Samenwerking (ABC), in Suriname met betrokken stakeholders twee projecten geformuleerd, te weten: “Support for the Establishment of the Cyber Security Incident Response Center in Suriname” en “Strengthening Health Surveillance of Vector-borne Diseases: Malaria, Chagas and leishmaniasis” in the framework of the Technical Cooperation Suriname-Brazil.” Ook de samenwerking tussen beide landen op defensiegebied is zeer vruchtbaar. Zowel Suriname als Brazilië zijn in elkaars landen vertegenwoordigd middels een Militair Attaché. Vanaf 16 april 2012 is de defensiesamenwerking bekrachtigd met de inwerkingtreding van de “Overeenkomst inzake Samenwerking in Defensie Aangelegenheden”. Met de nieuwe bedreigingen in de wereld waarmee ook Suriname rekening moet houden zoals op het gebied van cybercrime en terrorisme en de open grenzen, is het van belang deze samenwerking te verdiepen.

Een delegatie, geleid door gouverneur Antonio Denarium van de Staat Roraima, Brazilië, vergezeld door private investeerders, heeft op zaterdag 17 december 2022 een formeel bezoek gebracht aan president Santokhi. Partijen voerden overleg teneinde de bilaterale relatie op het gebied van handelen productie te versterken. Roraima ligt in het noorden van Brazilië en heeft zich de afgelopen acht jaar enorm geprofileerd op het gebied van landbouw en veeteelt. Gezien de strategische geografische ligging en deskundigheid op het gebied van essentiële grondstoffen voor voeding is Roraima een uitstekende potentiële partner voor Suriname op het gebied van bilaterale handel en productie, en Suriname kan tevens dienen als poort naar de Caricom en EU.

President Santokhi heeft samen met een delegatie de inauguratie van president Luiz Inácio Lula da Silva op 1 januari 2023 bijgewoond. Het staatshoofd heeft bij die gelegenheid met meerdere staatshoofden van de regio gesproken. De

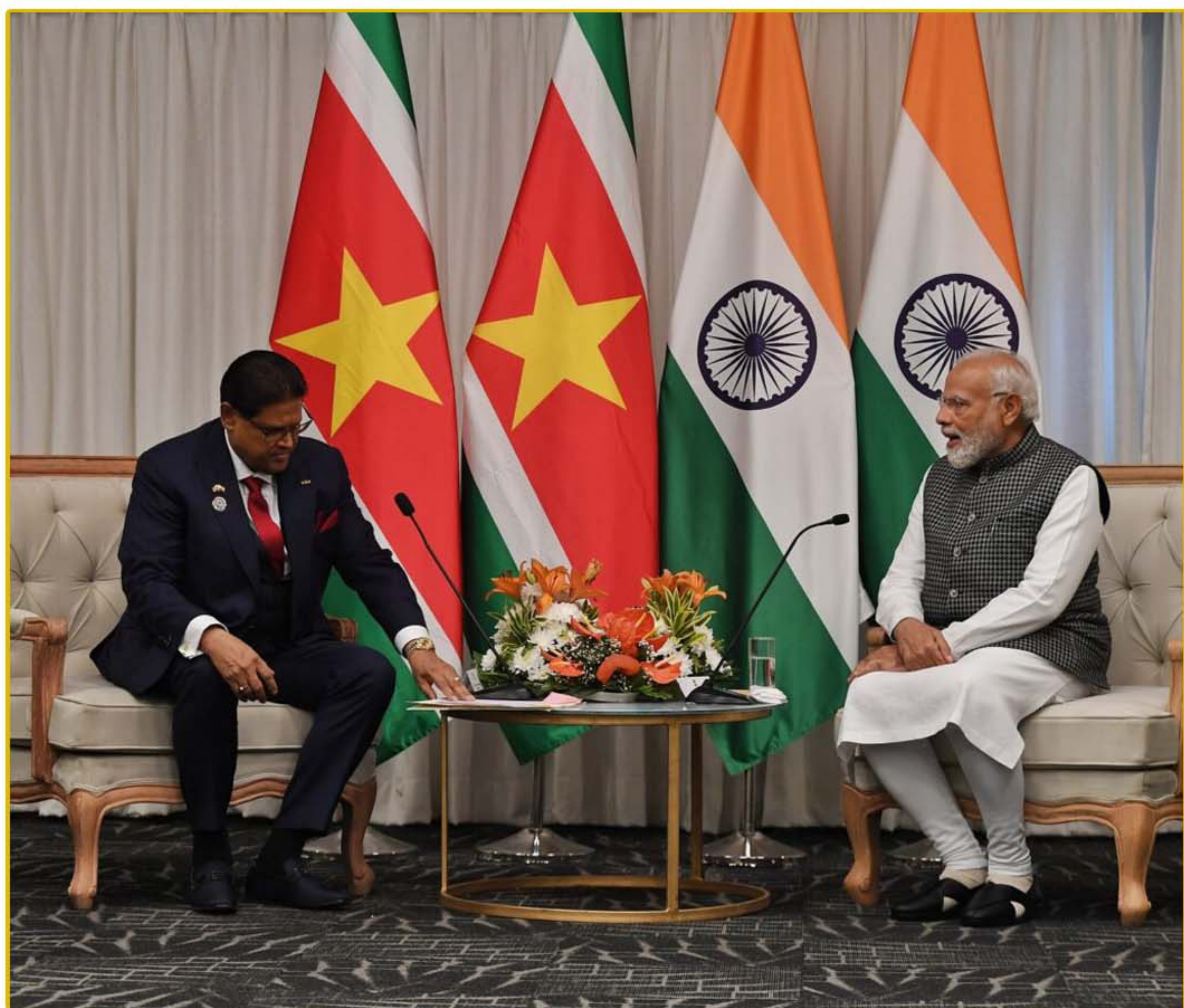

inauguratie van president Lula da Silva is bijgewoond door verschillende staatshoofden uit meer dan 40 landen.

Brazilië ondersteunt Suriname op verschillende gebieden. Zo schonk het buurland in 2022 50 waterzuiveringsapparaten aan Suriname naar aanleiding van de wateroverlast die het afgelopen jaar diverse delen van het land heeft geteisterd.

India

De samenwerking tussen Suriname en India is bijzonder versterkt in de afgelopen periode. De twee landen onderhouden diepe vriendschappelijke, historische en culturele banden. Na de onafhankelijkheid zijn diplomatieke relaties aangegaan. De relatie wordt in de toekomst verder opgetrokken naar het niveau van regering-sleiders. President Chandrikapersad Santokhi heeft aangegeven dat er een model komt van een platform voor politieke dialoog zoals dat het geval is in de samenwerking Suriname-Guyana en Suriname-Barbados. Tijdens het werkbezoek van het Surinaamse staatshoofd aan het Aziatische land in januari 2023 is afgesproken dat president Santokhi en premier Narendra Modi zelf aansturing geven aan de samenwerking tussen de publieke en private sector, met ondersteuning van ministers en verantwoordelijke instanties. Een belangrijk resultaat van het bezoek is geweest de schuldverschikking met de Republiek India. Dit is enorm van belang bij de heronderhandelingen met het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Verschikking met het land was volgens de president belangrijk voordat het IMF het herziene programma naar Board Level brengt. De schuldverschikking tussen Suriname en alle schuldeisers is onderdeel van het IMF-programma. De gesprekken moeten zodanig resultaat leveren overeenkomstig de richtlijnen van het fonds. Omdat de schulden complex zijn, heeft Suriname alle deskundigheid in huis gehaald om hierin te ondersteunen. Zo is onder meer het bureau Lazard voor technische bijstand betrokken. De Indiase overheid is akkoord gegaan met het verzoek van Suriname om te komen tot schuldverschikking. President Santokhi bezocht tevens vele belangrijke bedrijven die bereid zijn om in Suriname te investeren. De eerste daarvan hebben inmiddels Suriname al aangedaan. Volgens president Santokhi is duurzame ontwikkeling niet haalbaar zonder een solide partnerschap tussen de publieke en de private sector en zonder gerichte investeringen in de sociale en fysieke infrastructuur.

India is dit jaar voorzitter van het G20-blok. Met het voorzitterschap van de G20 is India volgens president Santokhi de stem van het Zuiden in deze landenorganisatie. Het Surinaamse staatshoofd spreekt de hoop uit dat het Aziatische land binnen de G20 opkomt voor de belangen van het Caribisch gebied. India is niet alleen een belangrijke speler in de wereldeconomie, maar ook in de wereldpolitiek. Suriname ondersteunt daarom India in zijn bod om een niet-permanente zetel in de VN-Veilighedsraad, aldus president Santokhi, die eraan toevoegt dat de rol van India in de wereld steeds belangrijker en steeds meer erkend wordt. Hij is ervan overtuigd dat het Aziatische land en premier Narendra Modi als voorzitter van de G20 de wereld de weg zullen wijzen naar een rechtvaardiger en correcter internationaal systeem, zowel vanuit politiek als economisch perspectief.

Suriname heeft in 2022 deelgenomen aan de Global Investors Summit in Indore, India. Tijdens de summit is er aandacht besteed aan het identificeren van specifieke investeringsmogelijkheden voor zowel binnenlandse als buitenlandse potentiële investeerders. Er wordt hierbij vooral gelet op unieke en nieuwe ontwikkelingsgebieden.

India en Suriname hebben in maart 2023 een overeenkomst getekend voor de uitvoering en volledige financiering van een vijftal gemeenschapsprojecten van elk USD 50.000. De projecten zijn van uiteenlopende aard.

In augustus 2022 had De Nationale Assemblée een delegatie te gast van het Indiaas Parlement, Lok Sabha. Tijdens het oriëntatiebezoek is gesproken over een mogelijke samenwerking tussen de parlementen van de twee landen.

Verenigde Staten

Suriname en de Verenigde Staten van Amerika hebben een bijzonder goede band. Het is niet alleen een politieke relatie, het is een gelijkwaardige relatie waarbij er zeker grote voordelen zijn in de samenwerking op verschillende terreinen. Sectoren als onderwijs, gezondheidszorg en bedrijfsleven. De regering-Santokhi-Brunswijk heeft zich ingezet voor de verdere versteviging van deze relatie. Daardoor hebben veel meer Amerikaanse bedrijven interesse voor Suriname. Ontwikkeling en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De rol van de VS, als onze partner en bondgenoot, bij het aanpakken van bedreigingen voor de veiligheid, in de breedste zin van het woord, mag niet worden onderschat. President

Chandrikapersad Santokhi heeft in juni 2022 geparticipeerd aan de negende Summit of the Americas te Los Angeles in de Verenigde Staten van Amerika. De Summit was de grootste bijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders van Noord-, Zuid- en Midden-Amerika plus het Caribisch gebied. Vanaf Argentinië in het zuiden tot en met Canada in het noorden telt Amerika 35 onafhankelijke landen. Deze landen hebben ook allemaal het verdrag tot oprichting van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) geratificeerd. De OAS heeft haar hoofdkwartier in Washington. Deze bijeenkomst had als thema het “Bouwen aan een duurzame, veerkrachtige en rechtvaardige toekomst”. Op donderdag 15 september heeft president Chandrikapersad Santokhi een meeting gehad met de vicepresident van de Verenigde Staten van Amerika, Kamala Harris, en de Action Committee of Caribbean Leaders. De meeting vond plaats in Washington D.C. Tijdens de meeting zijn rapporten besproken die door het Action Committee zijn samengesteld over drie onderwerpen: financiële ondersteuning, voedselveiligheid en energieveiligheid. President Santokhi heeft ook op dezelfde dag het eerste officiële gesprek gevoerd met de Secretary of State van de Verenigde Staten van Amerika, Antony Blinken. Het gesprek betrof de buitenlandse politiek tussen Suriname en de VS. Er werd ook aandacht besteed aan de relatie tussen de VS en CARICOM. Tijdens het gesprek werd van gedachten gewisseld met de Amerikaanse diplomaat over de situatie op Haïti. Ook werd aandacht besteed aan de veiligheidsissues die ontstaan als gevolg van de drugs- en mensensmokkel vanuit het Caribisch gebied naar de Verenigde Staten.

Cuba

Al jarenlang ondersteunt de Surinaamse overheid Surinaams studenten op Cuba die met name daar studeren voor arts. De effectievere en efficiëntere aanpak van studentenaangelegenheden is besproken met de Surinaamse studentengemeenschap op Cuba. Het Ministerie van BIBIS heeft de feedback van de studenten meegenomen en zal werken aan het verder ontwikkelen van de ondersteuning. Ook de minister van Volksgezondheid bracht de studenten een bezoek in oktober 2022. In navolging van zijn bezoek, kregen de studenten een partij goederen gedoneerd. Het ging met name om producten die de studenten nodig hebben om zich tijdens studieactiviteiten te beschermen tegen het COVID-19-virus.

Cuba en Suriname hebben ook besproken hoe de commerciële relatie tussen de twee landen uitgebreid kan worden; dit gebeurde in een onderhoud tussen minister

Ramdin van BIBIS en de eerste viceminister van Buitenlandse Handel en Buitenlandse Investerings (MINCEX) van Cuba, Ana Teresita González Fraga.

Frans-Guyana

Met buurland Frans-Guyana heeft Suriname in januari 2023 een intentieverklaring voor gezondheidsdiensten ondertekend. Tijdens een bezoek van minister van Volksgezondheid, Amar Ramadhin, aan het West Guyana Hospital Centre in Saint-Laurent-du-Maroni, zijn er afspraken gemaakt over samenwerking op het gebied van uitwisseling van patiënten, onderwijs en kennis.

Filipijnen

Suriname heeft net als veel andere landen een tekort aan verpleegkundigen. Vooral de gespecialiseerde verpleegkundigen die ingezet kunnen worden op de Neonatal Intensive Care Unit (NICU) was er een nijpend tekort. Het Ministerie van Volksgezondheid heeft verpleegkundigen uit de Filipijnen gehaald om zo de zorgverlening voor deze hele kwetsbare patiënten weer op peil te brengen.

Canada

President Chandrikapersad Santokhi heeft tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten van Amerika in september 2022 ook bilateraal onderhoud gevoerd met de Canadese premier Justin Trudeau. Sinds het aanknopen van diplomatieke betrekkingen tussen Suriname en Canada, hebben beide landen solide bilaterale betrekkingen. Ook de steun van Canada, in de raad van bestuur van het IMF, wordt zeer gewaardeerd. Er bestaan reeds relaties in de private sector met de Canadese investeringen in Suriname, met name in de mijnbouwsector. President Santokhi heeft tijdens het onderhoud met premier Trudeau gevraagd om in Suriname te investeren vooral op het gebied van landbouw. Maar ook op verschillende gebieden, zoals de olie- en gasector en hernieuwbare energie, samenwerking op het gebied van duurzaam bosbeheer en houtverwerking, wetenschap, onderwijs en het delen van ervaringen op het gebied van inheemse vraagstukken. Met betrekking tot de Caribische Gemeenschap (Caricom) werd het partnerschap met Canada en de regelmatige ontmoetingen tussen de partners belangrijk. “We moeten de voedselveiligheid garanderen, en Suriname kan dit garanderen, want we hebben het land. Maar we hebben de investering, de knowhow en de tools nodig”, benadrukte president Santokhi. Suriname is op zoek naar het Canadese leiderschap

om bij te dragen aan het vestigen van veiligheid en bescherming van Haïti, want dat betekent veiligheid en zekerheid voor onze regio. Om de verschillende naties op te bouwen, is het van belang dat er samengewerkt wordt. Tijdens de bijeenkomst werden afspraken gemaakt over het bouwen aan een betere toekomst voor het Caraïbisch gebied.

Canada levert op verschillende andere gebieden bijdragen aan de Surinaamse gemeenschap. Een voorbeeld hiervan is de donatie van 50.000 Canadese Dollars in het kader van wateroverlast. Die donatie wordt aangewend voor het aankopen van medische en sanitaire attributen, schoonmaakmiddelen en emergency shelter supplies.

Israël

In juli 2022 heeft Israël noodhulpgoederen gedoneerd aan het NCCR Suriname in het kader van wateroverlast. Het gaat in deze om boten, buitenboordmotoren en zwemvesten, tenten en ander equipment.

Ghana

Ook met Ghana zijn de relaties versterkt. De relatie tussen de beide landen is uniek, die ver teruggaat in de historie van Ghana en Suriname. In het verleden zijn betrekkingen met name met het Ashanti Koninkrijk sterk onderhouden, hetgeen heeft geresulteerd in een bezoek aan Suriname van Zijne Majesteit, Otumfuo Osei Tutu II, Ashanti Koning. In feite is er sprake van een familierelatie tussen onder andere de marrongemeenschappen in ons land en de verschillende stammen in Ghana. In vele opzichten hebben onze landgenoten de tradities, gewoonten en rituelen in oorspronkelijke staat behouden. Het ligt in de bedoeling om ook deze culturele samenwerking op een gestructureerde manier verder inhoud te geven, in het kader van de versteviging van de bilaterale relaties. Suriname heeft ook een volwaardige ambassade in Ghana. Fidelia Graand-Galon is buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur van de Republiek Suriname in Ghana. De regering- Santokhi-Brunswijk vindt het belangrijk dat er een sterke relatie met Afrika wordt opgebouwd en als zodanig speelt de ambassade in Accra, de hoofdstad van Ghana, een belangrijke rol. Het historisch feit dat ons land voor het eerst een

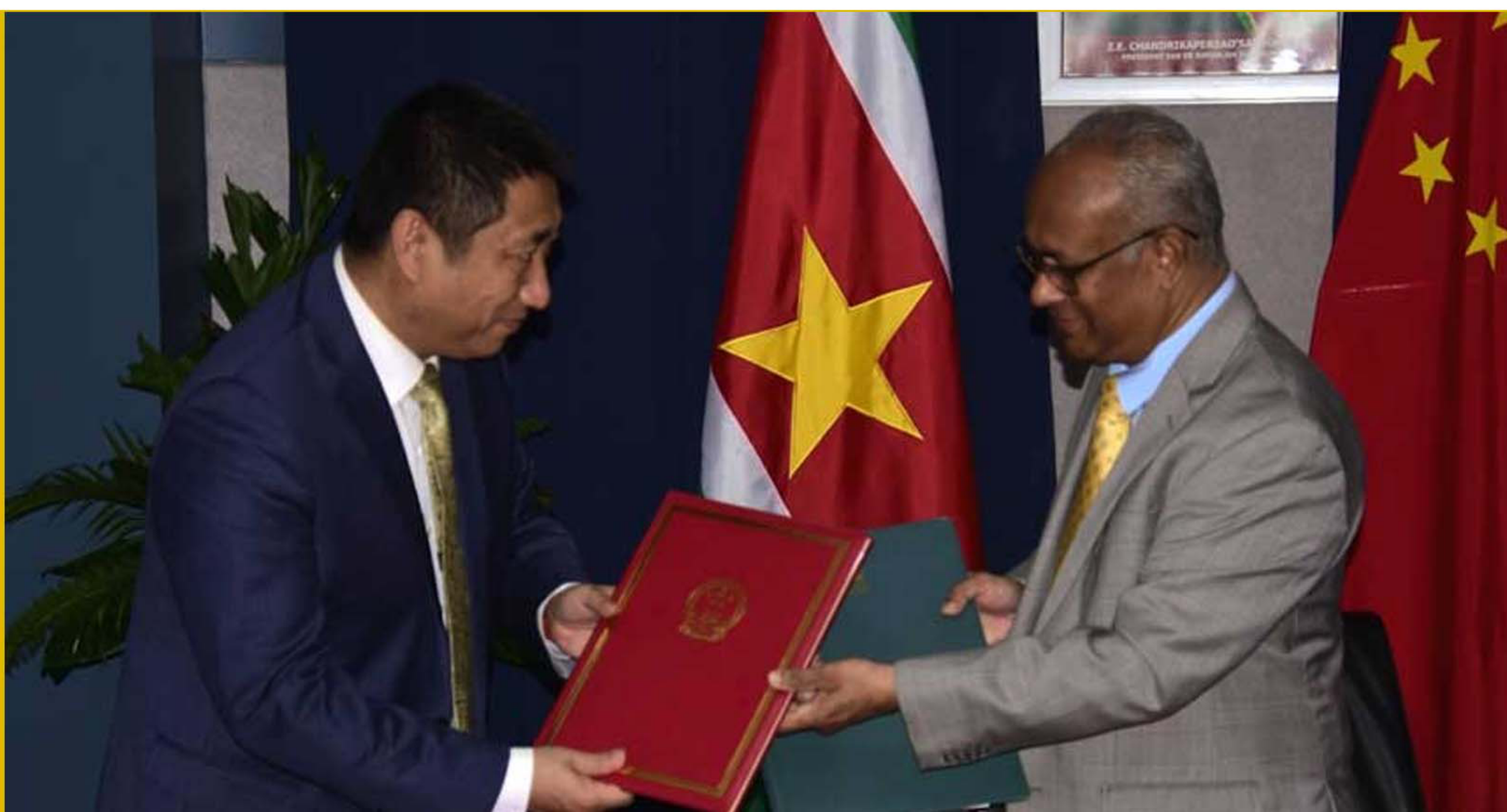
vertegenwoordiger van de marrongemeenschap als vicepresident heeft, is in Ghana ook zeker niet ontgaan.

China

De relatie Suriname-China is een goed voorbeeld van Zuid-Zuid-samenwerking. Onze landen blijven consistent in het respecteren en ondersteunen van elkaar in een effectieve vorm van Zuid-Zuid-samenwerking.

China verleent technische bijstand aan Suriname via verschillende projecten en initiatieven, aldus president Santokhi, die zijn waardering uitsprak voor deze bijstand. Het staatshoofd verwees naar de vele donaties waaronder medische benodigdheden tijdens de covidpandemie alsook de steun bij de aanpak van wateroverlast. De regering is voornemens om de historische en goede relatie die Suriname en China onderhouden verder te verbreden en te versterken tot wederzijds voordeel. Om meer voordelen uit dit partnerschap te halen, heeft president Chandrikapersad Santokhi op donderdag 4 mei 2023 de presidentiële werkgroep Suriname China Investeringscomité geïnstalleerd. Zij heeft als opdracht het identificeren en faciliteren van investeringen c.q. investeerders vanuit China. Het staatshoofd zegt dat er niet moet worden gewacht op de ideale situatie om investeerders te interesseren. Het streven is volgens hem erop gericht om middels het aantrekken van investeerders een stabiele, gezonde en goed functionerende economie te realiseren. Er is potentie voor investeringen in de agrarische sector, de houtbewerkingsindustrie en de logistieke dienstverlening, met name de scheepvaart. Vanwege het goed partnerschap met China en de kennis en rol van China bij internationale samenwerking rond diverse thema's, neemt Suriname steeds in positieve overweging, waar mogelijk, de ondersteuning van kandidaturen van China in internationale organisaties.

China is een van de bevriende naties die graag een bijdrage levert aan de duurzame ontwikkeling van Suriname. Zo heeft de Volksrepubliek China landbouwmateriaal ter waarde van USD 1.4 miljoen geschonken. Het gaat onder andere om graafmachines, vriezers en pompen. De ambassadeur van China in Suriname, Z.E. Han Jing, deed ook een toezegging van USD 50.000 in het kader van humanitaire hulp in verband met wateroverlast en een schenking van USD 200.000 voor de aanschaf van anti-pandemische en andere medische benodigdheden.

Ook is er een schenking van USD 10.000 toegezegd aan het Ministerie van BIBIS voor capaciteitsversterking van het ministerie.

G20

Suriname heeft op uitnodiging van president Joko Widodo van Indonesië, namens de CARICOM deelgenomen aan de G20-Summit in 2022.

Dit is een blok van de grootste en machtigste economieën in de wereld. Deze bijeenkomst had als thema 'Recover together, recover stronger'. President Santokhi, die niet persoonlijk kon afreizen, werd vertegenwoordigd door de minister van Buitenlandse Zaken, Internationaal Business en Internationale Samenwerking. De G20 bestaat uit landen zoals het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika, Canada alsook Brazilië en Argentinië uit Zuid-Amerika. De lidlanden en genodigden, inclusief vertegenwoordigers van internationale organisaties, hebben zich gebogen over voedsel- en energiezekerheid, de hervorming van de mondiale gezondheidsstructuur en digitale transformatie. De oorlog in Oekraïne en de daarmee gepaard gaande gevolgen voor de prijzen van voedsel en energie zijn ook aan de orde geweest. Suriname heeft twee interventies gehouden tijdens de thematische discussies over gezondheid, voedsel, energie en veiligheid. Tijdens de G20-vergadering zijn er ook diverse bilaterale gesprekken gevoerd met verschillende landen, waaronder Frankrijk, Nederland, Zuid-Korea, het Verenigd Koninkrijk, Canada, Brazilië, Argentinië en Mexico. Er zijn ook met vertegenwoordigers van enkele organisaties gesprekken gevoerd, waaronder de Europese Unie (EU), de Islamic Development Bank (IsDB) en de Internationale arbeidsorganisatie (ILO). De G20-top is geëindigd met de aanneming van een verklaring, waarin de groep zich onder andere committeert een bijdrage te leveren aan het herstel van de wereldeconomie na de COVID-19-pandemie. De participatie van Suriname aan de top op Bali is zeer belangrijk geweest, zeker voor wat betreft de gekozen thema's: voedselveiligheid, energiezekerheid en de wereld gezondheidsinfrastructuur. Daarnaast is er gesproken over de externe invloeden die over samenlevingen heen komen vanwege COVID-19, klimaatverandering en de oorlog in Oekraïne.

Japan

Japan heeft ondersteuning toegezegd in het oplossen van de waterproblematiek in Suriname. Een bedrag van circa USD 3 miljoen is gecommitteerd aan het

installeren van nieuwe waterdrainagepompen. De pompen komen op strategische plekken in Paramaribo, waardoor hopelijk het probleem van wateroverlast in de stad blijvend aangepakt is.

Colombia

Ook Colombia heeft de Surinaamse samenleving ondersteund na de wateroverlaststramp. Dankzij een schenking van USD 10.000, ontvingen getroffen gezinnen elk een bedrag van SRD 4500.

Europese Unie

In februari 2023 werd de negende ronde van de ‘Artikel 8 Politieke Dialoog’ tussen Suriname en de Europese Unie gehouden. Voorafgaand aan de dialoog vond de ondertekeningsceremonie plaats tussen de ambassadeur van de EU en de country representative van de Agence Française de Développement (AFD) voor het project ‘Sustainable Forest Livelihoods for communities of Guyana and Suriname’. Het project is gericht op het ondersteunen van de leefgemeenschappen die afhankelijk zijn van het bos en de druk om de bosbronnen te verminderen, waarbij 5 miljoen euro is gealloceerd voor Suriname.

Zuid-Korea

Zuid-Korea levert ook een bijdrage aan de groei en ontwikkeling van Suriname. Zo heeft het Ministerie van LVV vier graafmachines ontvangen ter waarde van USD 600.000. Zuid-Korea heeft ook ingespeeld op de behoefte aan hulp van Suriname om om te gaan met de gevolgen van de uitzonderlijk zware regenval in Suriname en USD 50.000 gedoneerd via de Caribbean Disaster Emergency Management Agency (CDEMA) ten behoeve van noodhulp.

Guyana

Buurland Guyana heeft ondersteuning verleend door na de hevige overstromingen van vorig jaar een grote hoeveelheid voedselvoorraad te schenken via het Civil Defense Commission. De donatie had een waarde van GYD 10 miljoen, ongeveer USD 48.000.

Verenigde Naties

De Verenigde Naties hebben USD 250.000 beschikbaar gesteld ter ondersteuning van het UN SDG Fund in het kader van humanitaire hulp via de FAO, UNDP en PAHO. Het Diaspora Instituut Suriname coördineert deze fondsen.

Waar we heen gaan

En nu, Suriname opwaarts en voorwaarts! Groei en duurzame ontwikkeling zijn belangrijke uitgangspunten voor alle prioriteitsgebieden in de komende periode. Op politiek-bestuurlijk, sociaal-maatschappelijk en financieel-economisch vlak, gaan wij gestaag verder met het optimaliseren van ons beleid. Ook in de tweede helft van het regeertermijn Santoki-Brunswijk, doen wij dat niet alleen. Leiding geven aan ons land, vraagt om actieve burgers, die constructief meewerken aan het oplossen van de diverse vraagstukken. Geweld, vernielingen, en berovingen zijn ongekend voor ons gelief land. Elke burger heeft toch zijn eigen verantwoordelijkheid te dragen? Laten wij samen werken aan actieve en vreedzame vormen om ontevredenheid of andere uitdagingen te uiten. De voorbereidende gesprekken voor de nationale dialoog, die eerder hebben plaatsgevonden, zijn hier een effectieve vorm van. Samen in dialoog gaan, om constructief oplossingen te bespreken voor vraagstukken die ons allen raken. Suriname is geen zorgstaat, onze financiën laten dit niet toe. Wij zullen zelf moeten werken aan een gezond, duurzaam en dynamisch Suriname. Niemand gaat dit voor ons doen! Laten wij samen nagaan, hoe wij samen vraagstukken kunnen oplossen die decennialang lopen. Op korte termijn gaan wij ervoor zorgen dat onze burgers zichzelf kunnen voorzien in hun eerste levensbehoeften en op lange termijn gaan wij zorgen voor voldoende ontplooiingskansen voor enerzijds elke burger, en anderzijds ons geliefd land Suriname. Srananman kon makandra, kow mek Sranan gesontu baka.

KABINET VAN DE PRESIDENT
VAN DE REPUBLIEK SURINAME
MEI 2023